

ISSN 1428-3107

BIULETYN INFORMACYJNY
WYŻSZEJ SZKOŁY PEDAGOGICZNEJ
W CZĘSTOCHOWIE
5/2004

SYPNĘŁO MEDALAMI

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

Fot. ze zbiorów J. Maruszczyka
Patrz str. 38

OD REDAKCJI

Należę do grona osób, w których świadomości 1 maja ma – i będzie miał – dwa skojarzenia. Jeszcze parę lat temu – pierwszomajowe, „spons-tanicznie radosne” pochody (ze sprawdzaną listą obecności). 1 maja 2004 – fajer-werki radosnej nadziei, że wspólnota eu-ropejska przyjmując nas na pełnoprawnych członków poprawi nasz los i los przyszłych pokoleń Polaków. Festynom tak napraw-dę towarzyszą lęki wielu Polaków. Wyniki sondaży wskazują na obawy, że pogłębi się przepaść między „Polską zaradnych” a „Polską bezradnych”. Kolega Redaktor Naczelny Miesięcznika Białostockiej Aka-demii Medycznej Lech Chyczewski w nu-merze 04(17)2004 wyraża swoje obawy: „Małe ojczyzny – jak się mają do propo-nowanej nam wielkiej, zintegrowanej Europy? Czy mają szansę przetrwać w ob-liczu integracji, unifikacji prawa, ujednoli-conych technologii, systemów edukacji? Czy wielka zintegrowana Europa uszczę-śliwi ludzi? Czy będzie powodem kolejnych afer, człowieczej frustracji i zagubienia? [...]”

Podzielam te obawy, ale równie moc-no przeżywam niepokoje, jak nasza mała ojczyzna – środowisko pracowników Wyższej Szkoły Pedagogicznej – odnajdzie się w sytuacji lokalnych, wewnętrznych problemów. Czy podzielią środowisko, czy zintegrują? Czy będziemy solidarni, czy egoistycznie będziemy szukać oszczędno-ści kosztem grup, do których nie należy-my? A może odżyją postawy Janosika i Robin-Hooda? Czas pokaże. Z pewno-ścią znacznie szybciej, niż objawi nam się dobrodziejstwo przystąpienia do Unii Europejskiej.

Redaktor Naczelny

Fot. B. Laprus

SPIS TREŚCI

Z PRAC SENATU	2
„EUROPO, WITAJ NAM!”	3
Deklaracja Lubelska	3
Przestanie środowiska naukowego... ..	4
Co każdy Polak znać powinien	4
AWANSE, WYRÓŻNIENIA, SPLENDORY	5
PAMIĘCI PROFESORA EDWARDA BOGUSŁAWSKIEGO	6
KONFERENCJE NAUKOWE	8
Międzynarodowa debata na temat edukacji elementarnej ..	8
Po raz piąty na Krymie	9
Studenckie spotkania	10
JAK TO DAWNIEJ BYWAŁO... ..	12
WYWIAD MIESIĄCA	19
WCAŁE NIE JEST TAK ŹŁE... ..	22
WSPÓŁPRACA Z ZAGRANICĄ	22
Goście, goście... ..	22
Okno na Europę	23
ROŚNIE EWIDENCJA	25
WSP GOSPODARZEM CYKLICZNEGO SPOTKANIA... ..	26
NASI LAUREACI	26
PIELGRZYMKA AKADEMICKA	27
TARGOWO, NAUKOWO I KULTURALNIE	28
SPOTKANIA Z MUZYKĄ	29
Z SAL WYSTAWIENNICZYCH	30
Spotkania	30
Inspiracje biblijne	31
Pracownie graficzne	33
PUNKTY DLA IFO	35
SZACH – MAT	36
Z ŻAŁOBNEJ KARTY	36
CIERPIENIE ZAMKNIĘTE W KADRZE	37
SYPNĘŁO MEDALAMI	38
MŁODZI DZIENNIKARZE	39
DIALOG W TRUDNYCH CZASACH	40
PAULINA NARKIEWICZ GOŚCIEM REKTORA	41
DOKUMENTY	41

*Dużo słońca, budzącego
radość i optymizm,
pełnego wypoczynku wakacyjnego
wśród kojącej zieleni
życzy pracownikom i studentom*

Rektor i Redakcja

Z PRAC SENATU

UCHWAŁA Nr 12/12/2004 Senatu Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie z dnia 25 lutego 2004 r. w sprawie prowadzenia w Uczelni tzw. „Księgi pamięci o zmarłych”

UCHWAŁA Nr 13/13/2004 Senatu Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie z dnia 25 lutego 2004 r. w sprawie realizacji wniosków przedstawionych przez doraźną Komisję Senacką ds. Uczczenia Pamięci Zmarłych Pracowników WSP

UCHWAŁA Nr 14/14/2004 Senatu Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie z dnia 24 marca 2004 r. w sprawie powołania Uczelnianej Komisji Rekrutacyjnej

UCHWAŁA Nr 15/15/2004 Senatu Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie z dnia 24 marca 2004 r. w sprawie połączenia w Wydziale Pedagogicznym Wydziałowej Pracowni Komputerowej i Multimedialnej Pracowni Komputerowej w jedną Wydziałową Pracownię Komputerową

UCHWAŁA Nr 16/16/2004 Senatu Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie z dnia 24 marca 2004 r. w sprawie wprowadzenia od semestru letniego 2003/2004 zmian w planie studiów podyplomowych „Nauczanie i wychowanie integracyjne z terapią pedagogiczną” w roku akademickim 2003/2004 i wydłużenia czasu ich trwania do trzech semestrów

UCHWAŁA Nr 17/17/2004 Senatu Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie z dnia 24 marca 2004 r. w sprawie wprowadzenia od semestru letniego 2003/2004 zmian w planie studiów podyplomowych „Gimnastyka korekcyjno-kompensacyjna”

UCHWAŁA Nr 18/18/2004 Senatu Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie z dnia 24 marca 2004 r. w sprawie zatwierdzenia zmian w siatce godzin na kierunku: „Informatyka”, studia wyższe zawodowe i magisterskie uzupełniające, zaoczne, specjalności: nauczycielska i oprogramowanie komputerów, od roku akademickiego 2004/2005

UCHWAŁA Nr 19/19/2004 Senatu Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie z dnia 24 marca 2004 r. w sprawie zatwierdzenia zmian w siatce godzin na kierunku: „Matematyka”, studia wyższe zawodowe, zaoczne, specjalności: nauczycielska i matematyka finansowa, od roku akademickiego 2004/2005

UCHWAŁA Nr 20/20/2004 Senatu Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie z dnia 24 marca 2004 r. w sprawie wprowadzenia od semestru letniego roku akademickiego 2003/2004 zmian w planach studiów podyplomowych „Administracja publiczna” w roku akademickim 2003/2004 i 2004/2005

UCHWAŁA Nr 21/21/2004 Senatu Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie z dnia 24 marca 2004 r. w sprawie uruchomienia od semestru letniego roku akademickiego 2003/2004 podyplomowych studiów „Integracja europejska”

UCHWAŁA Nr 22/22/2004 Senatu Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie z dnia 24 marca 2004 r. w sprawie opieki naukowo-dydaktycznej, dotyczącej kierunku: „Informatyka”, w roku akademickim 2004/2005 nad niepublicznym Kolegium Nauczycielskim w Wodzisławiu Śląskim

UCHWAŁA Nr 23/23/2004 Senatu Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie z dnia 24 marca 2004 r. w sprawie powołania Doraźnej Komisji Senackiej do opracowania projektu „Regulaminu posiedzeń Senatu WSP”

UCHWAŁA Nr 24/24/2004 Senatu Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie z dnia 24 marca 2004 r. w sprawie powołania ks. prof. Wojciecha Pazery na Przewodniczącego Doraźnej Komisji Senackiej do opracowania projektu „Regulaminu posiedzeń Senatu WSP”

UCHWAŁA Nr 25/25/2004 Senatu Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie z dnia 24 marca 2004 r. w sprawie nadania Bibliotece Instytutu Filologii Obcych imienia prof. dr. hab. dr. h.c. Stefana Folarona

UCHWAŁA Nr 26/26/2004 Senatu Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie z dnia 24 marca 2004 r. w sprawie kosztów uzyskania przychodu przysługujących autorom recenzji dorobku naukowego i prac doktorskich

UCHWAŁA Nr 27/27/2004 Senatu Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie z dnia 24 marca 2004 r. w sprawie zasad przyznawania świadczeń związanych z rozwojem naukowym i awansem naukowym

UCHWAŁA Nr 28/28/2004 Senatu Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie przyjęcia „Regulaminu Organizacyjnego Administracji WSP w Częstochowie” wraz ze zgłoszonymi poprawkami

UCHWAŁA Nr 29/29/2004 Senatu Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie z dnia 12 maja 2004 r. w sprawie przyjęcia „Programu oszczędnościowego WSP” wraz z szacowanymi efektami jego realizacji

UCHWAŁA Nr 30/30/2004 Senatu Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie z dnia 12 maja 2004 r. w sprawie wymiaru pensum dydaktycznego dla nauczycieli akademickich

UCHWAŁA Nr 31/31/2004 Senatu Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie z dnia 12 maja 2004 r. w sprawie upoważnienia Rektora do podpisania umów z bankiem o udzielenie kredytu

Na posiedzeniu w dniu 24 marca i 28 kwietnia 2004 r. członkowie Senatu przyjęli wnioski w następujących sprawach:

- wystąpienia z wnioskiem do Minister Edukacji Narodowej i Sportu w sprawie mianowania prof. dr. hab. Damiana Tomczyka na stanowisko profesora zwyczajnego w Instytucie Filologii Polskiej;
- mianowania dr. hab. Janusza Fałowskiego na stanowisko profesora nadzwyczajnego w Instytucie Historii z dniem 1 kwietnia 2004 roku na okres pięciu lat;
- mianowania dr. hab. Krzysztofa Grygajtisa na stanowisko profesora nadzwyczajnego w Instytucie Historii z dniem 1 kwietnia 2004 roku na okres pięciu lat;
- mianowania dr. hab. Kazimierzy Szymańskiej na stanowisko profesora nadzwyczajnego w Instytucie Filologii Polskiej z dniem 1 maja 2004 r. na okres pięciu lat;
- wystąpienia z wnioskiem do Minister Edukacji Narodowej i Sportu o przyznanie Nagrody Ministra prof. dr. hab. Tadeuszowi Srogoszowi z Instytutu Historii za monografię „Między biologiczną egzystencją człowieka w dziejach a historią nauki”;
- wystąpienia z wnioskiem do Minister Edukacji Narodowej i Sportu o przyznanie Nagrody Ministra dr Izabeli Fuks-Janczarek z Instytutu Fizyki za polsko-francuską rozprawę doktorską pt. „Zależność efektów nieliniowoptycznych trzeciego rzędu od struktury wiązań i konfiguracji cząsteczek wybranych związków organicznych”.

„EUROPO, WITAJ NAM!”...

DEKLARACJA LUBELSKA

1. Uniwersytety są bezcennym i trwałym dobrem kultury europejskiej. Ostały się pomimo licznych przemian politycznych i gospodarczych, jakie przetoczyły się przez Europę. Przyciągały do siebie najtęższe umysły i szlachetne serca, współtworzyły i rozwijały Europę ducha, którą się szcycimy i która promieniuje na cały świat. Również i dziś uniwersytety aktywnie uczestniczą w procesie głębokich przemian, jakie stały się udziałem naszego pokolenia. Realizując cele określone w Deklaracji Bolońskiej oraz Strategii Lizbońskiej, dostosowują system kształcenia do potrzeb i wymagań europejskiego rynku pracy. Działają na rzecz podniesienia jakości i konkurencyjności europejskiego szkolnictwa wyższego, rozwijając badania naukowe, promując innowacyjność i aktywnie uczestnicząc w transferze technologii oraz kształcąc w tym duchu młode kadry. Przyczyniają się w ten sposób do budowania społeczeństwa informacyjnego i gospodarki opartej na wiedzy. Współpracując ściśle ze sobą, uniwersytety tworzą dziś Europejską Przestrzeń Edukacyjną i Badawczą.
2. Misja europejskich uczelni nie może się jednak ograniczać jedynie do kształcenia studentów i rozwijania nauki. Jej istotnym elementem jest także wychowanie młodego pokolenia w duchu wartości stanowiących podstawę naszej kultury i decydujących o jej dynamicznej żywotności. Parafrazując maksymę Jana Zamoyskiego, wielkiego polskiego męża stanu z XVI wieku, możemy powiedzieć: „Taka będzie Europa, jakie jej młodzieży chowanie”. Ale rozumiemy też, że „Takie będzie młodzieży chowanie, jakie będą europejskie instytucje edukacyjne”. Pragnąc sprostać tej wielkiej misji uniwersytetu, dołożymy wszelkich starań, by właściwie i skutecznie realizować cel, jakim jest kształcenie i wychowanie dobrych obywateli jednoczącej się Europy. Myślimy nie tylko o studentach. Podejmujemy inicjatywę wypracowania – wspólnie z innymi środowiskami i instytucjami – spójnego modelu edukacji, opartego na europejskim systemie wartości i wizji obywatelstwa europejskiego. Będziemy wdrażać ten model na wszystkich poziomach kształcenia, tworząc odpowiednie programy nauczania, pisząc podręczniki, a także własnym postępowaniem oddziałując na umysły i serca młodzieży i całego społeczeństwa.

Deklarację podpisano 30 kwietnia 2004 r. na posiedzeniu KRASP w Lublinie z udziałem przedstawicieli środowisk akademickich Europy Zachodniej i Wschodniej

PRZESŁANIE ŚRODOWISKA NAUKOWEGO WROCŁAWIA I OPOLA Z OKAZJI PRZYSTĄPIENIA POLSKI DO UNII EUROPEJSKIEJ

Zgromadzeni we Wrocławiu uczeni polscy, wraz z Doktorami Honorowymi uczelni Wrocławia i Opola z Europy i świata, którzy są pełnoprawnymi członkami naszej wspólnoty akademickiej, z satysfakcją i nadzieją witamy moment poszerzenia Unii Europejskiej o dziesięć nowych krajów. Nasza satysfakcja płynie stąd, że rodzina europejska powiększa się i wzmacnia o kraje, które przez dziesięciolecia cierpiały wykluczenie z demokratycznej wspólnoty narodów wskutek powikłań historycznych zawinionych przez samą Europę. Naszą nadzieję budujemy na oczekiwaniu, że Zjednoczona Europa, oparta na porządku konstytucyjnym, szanująca prawa jednostek i wspólnot ludzkich oraz strzegąca zasad praworządności w stosunkach międzynarodowych, stanie się filarem nowego porządku globalnego. Jako członkowie republiki uczonych, która ze swej natury nie zna barier narodowych i politycznych, widzimy w tym doniosłym wydarzeniu historycznym szansę rozciągnięcia na cały świat obszarów pomyślności i pokoju.

W zróżnicowanej Europie, budującej swą jedność podług zasad negocjowanego kompromisu, nie zaś narzuconego dogmatu, dostrzegamy potencjał polityczny, ekonomiczny i duchowy, który odgrywać będzie coraz większą rolę w budowaniu podstaw zrównoważonego rozwoju, stabilizacji polityki międzynarodowej oraz pobudzaniu życia kulturowego i intelektualnego narodów.

W poczuciu współodpowiedzialności za świat, który podlega głębokim przemianom w rezultacie praktycznych wdrożeń odkryć naukowych, pragniemy, jako uczeni, włączyć się w historyczne zadanie, jakim jest poszerzanie wspólnej przestrzeni edukacyjnej i badawczej. Wierzymy, że przez aktywne zaangażowanie w proces boloński oraz w realizację Strategii Lizbońskiej przyczynimy się do budowy bardziej bezpiecznego, dostatniego i sprawiedliwego świata.

Wrocław, 2 maja 2004 roku

CO KAŻDY POLAK ZNAĆ POWINIEN

„Mazurek Dąbrowskiego” – HYMN POLSKI

Słowa: Józef Wybicki

Muzyka: autor nieznany

1. Jeszcze Polska nie zginęła,
Kiedy my żyjemy.
Co nam obca przemoc wzięła,
Szablą odbierzemy.

Ref: Marsz, marsz, Dąbrowski,
Z ziemi włoskiej do Polski,
Za Twoim przewodem
Złączym się z narodem.

2. Przejdziem Wisłę, przejdziem Wartę,
Będziem Polakami.
Dał nam przykład Bonaparte,
Jak zwyciężać mamy.

Ref: Marsz, marsz...

3. Jak Czarniecki do Poznania
Po szwedzkim zaborze,
Dla Ojczyzny ratowania
Wrócim się przez morze.

Ref: Marsz, marsz...

4. Mówił ojciec do swej Basi
Cały zapłakany
Słuchaj jeno, ponoć nasi
Biją w tarabany.

Ref: Marsz, marsz...

„Oda do radości” – HYMN EUROPY

Muzyka: Ludwig van Beethoven

Autor słów: Friedrich von Schiller

Tłumaczenie: Konstanty Ildefons Gałczyński

O Radości, iskro bogów, kwiecie Elizejskich Pól
święta, na twym świętym progu staje nasz natchniony chór.
Jasność twoja wszystko zaćmi, złączy, co rozdzielił los.
Wszyscy ludzie będą braćmi tam, gdzie twój przemówi głos.

Kto przyjaciel, ten niech zaraz stanie tutaj pośród nas,
i kto wielką miłość znalazł ten niech z nami dzieli czas.
Z nami ten, kto choćby jedną duszę rozpromienił mógł.
Ale kto miłości nie zna, niech nie wchodzi tu za próg.

Patrz, patrz: wielkie słońce światem biegnie syjąc złote skry,
jak zwycięzca, jak bohater - biegnij, bracie, tak i ty.
Radość pryska z piersi ziemi, Radość pije cały świat.
Dziś wchodzimy, wступujemy na Radości złoty ślad.

Ona w sercu, zbożu, w śpiewie, ona w splocie ludzkich rąk,
Z niej najlichszy robak czerpie, w niej najwyższy niebios krąg.
Bracie, miłość niezmierzona mieszka pod namiotem z gwiazd,
Całą ludzkość weź w ramiona i ucałuj jeszcze raz.

Wstańcie, ludzie, wstańcie wszędzie, ja nowinę niosę wam:
Na gwiaździstym firmamencie miłość mieszka tam.
Wstańcie, ludzie, wstańcie wszędzie, ja nowinę niosę wam:
Na gwiaździstym firmamencie miłość, miłość mieszka tam!

AWANSE, WYRÓŻNIENIA, SPLENDORY

Minister Edukacji Narodowej i Sportu Krystyna Łybacka mianowała prof. dra hab. Damiana Tomczyka z dniem 1 maja 2004 r. na stanowisko profesora zwyczajnego w Wyższej Szkole Pedagogicznej.

* * *

Centralna Komisja do Spraw Stopni i Tytułów decyzją z dnia 29 marca br. zatwierdziła uchwałę Rady Wydziału Grafiki, Malarstwa i Wzornictwa Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach z dnia 24 listopada 2003 r. o nadaniu stopnia doktora habilitowanego sztuk plastycznych w zakresie grafiki Panu Zdzisławowi Wiatrowi.

* * *

Minister Edukacji Narodowej i Sportu Krystyna Łybacka 26 kwietnia podpisała zaświadczenie (nr 6483) stwierdzające, że dyplom doktora nauk numer DN 00281 wydany w Mińsku decyzją Najwyższej Komisji Atestatyjnej Republiki Białorusi Pani Annie Kozłowskiej jest równoważny z polskim dyplomem doktora habilitowanego nauk humanistycznych, nadawanemu w Rzeczypospolitej Polskiej.

* * *

Prof. dr hab. Marian Głowacki z Instytutu Fizyki otrzymał powołanie do Rady Naukowej do przewodów doktorskich w Uniwersytecie w Ostrawie. Pierwsze posiedzenie z jego udziałem odbyło się 26 maja.

	OSTRAVSKÁ UNIVERZITA V OSTRAVĚ Přírodovědecká fakulta 701 03 OSTRAVA 1, 30. dubna 22
Pan Prof. Dr. hab. Marian Głowacki Zakład Dydaktyki Fizyki i Astronomii Wyższa szkoła pedagogiczna w Częstochowie ul. Armii Krajowej 13/15 42-200 Częstochowa	
č.j. 117/31940/2004/Bos. V Ostravě 5. března 2004	
Vážený pane profesore, v souladu s Řádem doktorského studia Přírodovědecké fakulty Ostravské univerzity v Ostravě a po souhlasu vědecké rady dne 31. 3. 2003 Vás jmenuji členem oborové rady doktorského studijního oboru Teorie vzdělávání ve fyzice v rámci studijního programu Specializace v pedagogice na Přírodovědecké fakultě Ostravské univerzity v Ostravě. Ve Vaší práci Vám přeji mnoho úspěchů. S pozdravem	
 Doc. RNDr. Petr Šindler, CSc. děkan PŘF ŌU	

PAMIĘCI PROFESORA EDWARDA BOGUSŁAWSKIEGO

Fot. A. Pietrzyk

4 maja 2004 roku odbył się w Auli Zespołu Szkół Muzycznych koncert poświęcony pamięci Prof. Edwarda Bogusławskiego w pierwszą rocznicę śmierci Kompozytora. Publiczność, wśród której nie zabrakło przyjaciół i byłych studentów Profesora, zebrała się, by poprzez wspólne wysłuchanie dźwięków Jego muzyki, uczcić pamięć wybitnego twórcy, pedagoga, a także wspaniałego i serdecznego człowieka. Koncert uświetnili swą obecnością żona Profesora Barbara Bogusławska oraz syn Karol Bogusławski.

W ten szczególny wieczór wykonane zostały cztery dzieła Edwarda Bogusławskiego. Pierwszym wysłuchanym utworem było *Solo per pianoforte* z 1994 roku. Utwór wykonała Gabriela Szendzielorz-Jungiewicz, która dokonała również jego prawykonania w 1995 roku podczas siedemdziesiątej pierwszej Trybuny Kompozytorskiej w Katowicach.

Drugi punkt koncertu stanowił utwór akordeonowy: *Supplement for accordion*. Dzieło powstało w 2002 roku i jest to ostatni utwór akordeonowy skomponowany przez śląskiego Twórcę. Dedykowany został Ewie Grabowskiej, która podczas tego koncertu dokonała jego prawykonania.

Preludia dziecięce na dwa fortepiany to kolejne dzieło Profesora, które zabrzmiało podczas tego wieczoru. Powstały w 2001 roku cykl dziewięciu utworów wykonany został przez Macieja Zagórskiego oraz Grzegorza Biegasa.

Kulminacją koncertu było wykonanie *Divertimenta II*, powstałego w 1982 roku, dedykowanego Joachimowi Pichurze. Dzieło wykonane zostało przez Śląski Kwintet Akordeonowy w składzie: Joachim Pichura, Ewa Grabowska, Jakub Mietła, Piotr Biazik, Piotr Chołolowicz.

Te cztery dzieła, z ogromną pasją i zaangażowaniem wykonane przez muzyków podczas tego uroczystego wieczoru, stanowią jedynie niewielki fragment bogatej twórczości kompozytorskiej Edwarda Bogusławskiego. W tym miejscu pozwolę sobie przybliżyć Czytelnikom sylwetkę i dorobek twórczy zmarłego Profesora, jednego z czołowych przedstawicieli śląskiej szkoły kompozytorskiej.

Edward Bogusławski urodził się 22 września 1940 roku w Chorzowie. Studiował w katowickiej Państwowej Wyższej Szkole Muzycznej teorię muzyki oraz kompozycję pod kierunkiem Bolesława Szabelskiego. Jeszcze w czasie studiów, w 1963 roku, na II Festiwalu Kompozytorów Ziem Zachodnich we Wrocławiu miał miejsce debiut kompozytorski Edwarda Bogusławskiego. Wykonano wówczas *Intonacje* na 9 instrumentów.

Zwieńczeniem pięcioletnich studiów kompozytorskich jest utwór *Apokalypsis* do tekstu Jana Górec-Rosińskiego na głos recytujący, chór mieszany i zespół instrumentalny, którego prawykonanie odbyło się w 1965 roku w Filharmonii Narodowej w Warszawie. Wykonawcami dzieła byli: Władysław Hańcza – recytacja, Chór i Orkiestra Filharmonii Narodowej pod dyрекcją Witolda Rowickiego, któremu kompozycja została dedykowana.

Apokalypsis należy do okresu fascynacji Bogusławskiego wielkim aparatem orkiestrowym. Wśród dzieł wykazujących podobieństwo pod względem materiałowym, fakturalnym jak i konstrukcyjnym, których wspólną cechą stanowi ponadto typ wyrazowości ekspresjonistycznej, wymienić należy: *Sygnaly* na zespół symfoniczny (1965/66), a także *Canti per soprano e orchestra* (1966/67).

Na przełomie lat sześćdziesiątych i siedemdziesiątych nastąpił istotny zwrot w twórczości kompozytorskiej Edwarda Bogusławskiego. Wiązało się to z wyjazdem do Wiednia na studia do Romana Haubstocka-Ramatiego, kompozytora zafascynowanego możliwościami nowych form, twórcy wielu kompozycji graficznych. Pod wpływem tej współpracy zrodziła się myśl wykorzystania formy otwartej, w której istotną rolę odgrywa przypadek, a wykonawca ma wpływ na ostateczny kształt utworu. Utwory solowe i kameralne wykorzystujące technikę przypadku to m.in.: *Per pianoforte* (1968), *Wersje* na 6 instrumentów (1968) oraz *Musica per Ensemble MW-2* (1970).

W latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych twórczość kompozytorska Edwarda Bogusławskiego zdaje się rozwijać dwutorowo. Powstają: dzieła orkiestrowe, m.in.: *Capriccioso-Notturmo* (1972), *Pro*

Varsovia (1973/74); dzieła kameralne, m.in.: *Impromptu na flet, altówkę i harfę* (1972) i utwory solowe, m.in.: *Five pictures for flute solo* (1970), a równocześnie Kompozytor pracuje nad warstwą muzyczną i tekstową widowiska muzycznego *Sonata Belzebuba*, wg sztuki Witkacego. Treść sztuki nawiązująca do *Fausta* Goethego ukazuje, w charakterystyczny wykrzywiony groteską sposób, dramat współczesnego artysty stojącego wobec wyboru pomiędzy sztuką a życiem. Dzieło powstało na zamówienie Roberta Satanowskiego i Opery Wrocławskiej. Po raz pierwszy wystawione zostało w 1977 roku na scenie kameralnej tejże Opery.

Szczególne zainteresowanie możliwościami technicznymi i kolorystycznymi akordeonu przypada w twórczości Edwarda Bogusławskiego na okres lat osiemdziesiątych. Wiązało się to z nawiązaniem bliższej współpracy z Joachimem Pichurą i Śląskim Kwintetem Akordeonowym. W tym czasie powstało kilkanaście utworów z wykorzystaniem akordeonu, m.in.: *Divertimento III na akordeon, skrzypce i wiolonczelę*, *Polskie melodie ludowe* będące opracowaniem artystycznym polskich pieśni ludowych, *Divertimento II*, na kwintet akordeonowy.

Przełom lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych jest zarazem kolejnym przełomem stylistycznym w twórczości Edwarda Bogusławskiego. W komponowanych w tym czasie przede wszystkim chóralnych utworach religijnych, wyraźnie zauważalny jest zwrot w kierunku tradycji. Jednakże tradycji, jak mówił kompozytor, widzianej „przez pryzmat własnych doświadczeń”.

Wspólnym mianownikiem większości utworów wokalnych i wokально-instrumentalnych ostatniego okresu twórczości Bogusławskiego jest łączenie tradycyjnego wykorzystania tekstu, z wielką dbałością o jego jak najwyraźniejszy przekaz, z nowoczesną brzmieniowością dwunastotonowego języka muzycznego.

Pośród dzieł tego okresu wymienić należy *Psalmy Dawida* (1997–98), cykl dziesięciu psalmów na chór mieszany a cappella oraz *Requiem* (ukończone w 1996), dedykowane pamięci rodziców kompozytora.

To monumentalne dziesięcioczęściowe dzieło, przeznaczone na sopran solowy, chór mieszany, grupę instrumentów perkusyjnych oraz organy, stanowi ukoronowanie dorobku kompozytorskiego Edwarda Bogusławskiego.

Dzieła Edwarda Bogusławskiego wykonywane były przez najwybitniejsze polskie oraz zagraniczne orkiestry i zespoły instrumentalne, m.in.: Filharmonię Narodową, radiowe orkiestry z Kolonii i Berlina, prezentowane były na estradach krajowych (Międzynarodowy Festiwal Muzyki Współczesnej „Warszawska Jesień”, Poznańska Wiosna Muzyczna, Śląskie Dni Muzyki Współczesnej) i zagranicznych (m.in.: w Anglii, Belgii, Francji, Holandii, Stanach Zjednoczonych, Niemczech, Portugalii).

Kompozycje Edwarda Bogusławskiego nagradzane były na konkursach kompozytorskich w Polsce i poza jej granicami, m.in.: na Konkursie Kompozytorskim im. Artura Malawskiego (1966 rok – I nagroda za *Sygnaly* na orkiestrę, 1970 rok – II nagroda za *Symfonię na chór mieszany i orkiestrę*), na Międzynarodowej Trybunie Kompozytorów UNESCO w Paryżu (1971 rok – wyróżnienie za *Concerto per oboe e orchestra*, 1972 rok – wyróżnienie za *Capriccioso-Notturmo*) oraz – pośmiertnie, w 2003 roku – II nagroda za kompozycję *Sekwencja* na sopran i zespół kameralny na Konkursie Kompozytorskim Stowarzyszenia Autorów ZAiKS zorganizowanym z okazji 120 rocznicy urodzin Karola Szymanowskiego.

Edward Bogusławski, obok pracy kompozytorskiej, zajmował się również działalnością pedagogiczną. Jej ślad zaznaczył w Wyższej Szkole Pedagogicznej od 1984 roku, gdzie pełnił funkcję Kierownika Zakładu Teorii i Pedagogiki Muzycznej.

O swojej pracy pedagogicznej Edward Bogusławski mówił: „Student kompozycji jest młodszym kolegą, któremu starszy i bardziej doświadczony pedagog udziela porad skracających niepotrzebne tułaczki po muzycznych manowcach. Trzeba oczywiście przede wszystkim odkrywać w studencie wszystko to, co indywidualne, rozwijać jego wrażliwość muzyczną, ukazywać przeróżne możliwości i sposoby operowania dźwiękiem. Reszta, a więc właściwie wszystko, zależy od studenta” [Fragment rozmowy Eugenii Wybraniec z kompozytorem, *Z dala od tradycyjnej formy*. „Trybuna robotnicza” 1979, nr 202, s. 6].

Prof. Edward Bogusławski zmarł 24 maja 2003 roku. Jego śmierć pozostawiła w naszych sercach ogromny smutek. Jednak wiemy, że nie odszedł tak do końca. Pozostawił nam wspaniałą muzykę, która nadal będzie żyła, brzmiała i poruszała...

Anna Stachura

KONFERENCJE NAUKOWE

MIĘDZYNARODOWA DEBATA NA TEMAT EDUKACJI ELEMENTARNEJ

W dniach 19 – 20 kwietnia 2004 odbyła się Międzynarodowa Konferencja Naukowa na temat: *Współczesne wyzwania wobec edukacji elementarnej*. Została ona zorganizowana przez Instytut Edukacji Przedшкольной i Szkolnej. Przewodniczącym Komitetu Naukowego był Dyrektor Instytutu Edukacji Przedшкольной i Szkolnej prof. dr hab. Władysław Szlufik. Funkcję przewodniczącej Komitetu Organizacyjnego sprawowała Prodziekan Wydziału Pedagogicznego ds. Studenckich dr Teresa Banaszkiewicz. Patronat medialny nad konferencją objęli: TVP 3 Katowice, *Życie Częstochowskie* i Radio FON. Uroczyste otwarcie konferencji swoją obecnością zaszczytili Prorektor ds. Nauczania i Wychowania dr Jerzy Mizgalski oraz Dziekan Wydziału Pedagogicznego dr Andrzej Margasiński, który przywitał gości zagranicznych zwracając się do nich w języku rosyjskim i w języku niemieckim. W konferencji wzięli udział reprezentanci ośrodków akademickich krajowych, goście z uniwersytetów na Ukrainie i w Niemczech, jak również nauczyciele – praktycy.

Fot. Piotr Wawrzyniak

Tematyka konferencji dotyczyła wielorakich aspektów edukacji elementarnej. Stanowi ona pierwszy etap kształcenia ogólnego i obejmuje dzieci w wieku przedszkolnym i młodszym wieku szkolnym. Obrady koncentrowały się wokół aktualnego wizerunku edukacji elementarnej w Polsce i w Europie oraz współczesnego modelu zawodowego nauczyciela przedszkola i klas I – III. Wystąpienia w czasie sesji plenarnej ukraińskich i niemieckich uczonych stały się nie tylko źródłem nowych informacji, lecz wskazały również obszary do dalszych wspólnych przedsięwzięć badawczych i projektów naukowych. Prezentowane w trzech sekcjach tematycznych referaty ukazały fundamentalne znaczenie edukacji elementarnej dla rozwoju dziecka i jego funkcjonowania w przyszłości jako dorosłego człowieka. Uczestnicy obrad zgodnie podkreślali konieczność podejmowania inicjatyw i wspólnych działań pedagogów przedszkolnych i wczesnoszkolnych. Głównym celem tejże współpracy między ośrodkami akademickimi byłoby wypracowanie koncepcji kształcenia nauczycieli oraz takich form i metod pracy z dziećmi, które zapewniłyby optymalny przebieg edukacji elementarnej.

Dwudniowa sesja obejmowała nie tylko wykłady i doniesienia z badań, lecz także warsztaty i sesję posterową. Studentki III roku nauczania początkowego i wychowania przedszkolnego zaprezentowały zajęcia *Poznajemy swój kraj*, przygotowane pod kierunkiem dr Anny Pękali. Kolejną propozycją był warsztat dr Ewy Piwowarskiej *Rozumieć sztukę*. Zajęcia relaksacyjne dla uczestników konferencji poprowadziła mgr Joanna Górna.

Podkreślić należy bardzo dobre przygotowanie konferencji, zarówno od strony organizacyjnej, jak i merytorycznej, co wyrażali w swych opiniach na łamach prasy i w bezpośrednich rozmowach uczestnicy konferencji z Polski i z zagranicy. Dużą atrakcją dla gości zagranicznych stanowiło spotkanie z dziećmi z Przedszkola nr 38 na ulicy Okulickiego. Przedszkolaki pochwały się umiejętnością wykorzystania komputera do gier edukacyjnych, pięknie zaśpiewały piosenkę w języku niemieckim, a na koniec wizyty obdarowały wszystkich gości własnoręcznie wykonanymi wiosennymi tulipanami.

dr Edyta Skoczylas-Krotla

Fot. M. Blachnik-Gęsiarz

Do relacji dr Edyty Skoczylas-Krotli dodajmy tytułem komentarza parę informacji.

Jako pierwsza głos zabrała dr Teresa Banaszkiewicz, Prodziekan Wydziału Pedagogicznego, Przewodnicząca Komitetu Organizacyjnego, dziękując wszystkim, którzy swoim zaangażowaniem i wkładem pracy zapewnili właściwy przebieg spotkania. Lista zasłużonych była długa, od Władz rektorskich począwszy do służb technicznych i obsługi, dlatego jej nie wymienimy, ale chcemy podkreślić za dr T. Banaszkiewicz, że na sukces organizacyjny składa się nie tylko poparcie decydentów, życzliwość mediów, zaangażowanie organizatorów, ale i sprawne funkcjonowanie innych służb, z reguły nie honorowanych podziękowaniem.

Otwierając I Międzynarodową Konferencję Instytutu Pedagogiki Przedszkolnej i Szkolnej WSP w Częstochowie organizowaną pod hasłem „Współczesne wyzwania wobec edukacji elementarnej” prof. dr hab. Władysław Szlufik, Dyrektor Instytutu Edukacji Przedszkolnej i Szkolnej, serdecznie powitał zebranych, a następnie przedstawił idee konferencji.

„Konferencja jest próbą wyjścia na sygnalizowane przez różne środowiska akademickie potrzeby społeczne, wynikające z realizacji reformy systemu oświatowego w naszym kraju. Głównym jej celem jest podjęcie problemów związanych z przygotowaniem nauczycieli zarówno do nauczania początkowego, jak i przedszkolnego, do realizacji współczesnej koncepcji kształcenia elementarnego i włączenie się do szeroko zakrojonej dyskusji na ten temat, do badań, eksperymentów i poszukiwań wokół zmian dokonujących się w reformowanym systemie edukacji.

Bliżej sprecyzowana tematyka konferencji obejmować będzie problematykę badawczą, dotyczącą aktualnego wizerunku edukacji elementarnej, planów i prognoz rozwojowych współczesnego modelu zawodowego nauczyciela oraz koncepcji nowego modelu kształcenia w jednoczącej się Europie.

Są to hasła wywoławcze na tyle pojemne, by w referatach i komunikatach wygłaszanych na obradach plenarnych oraz w sekcjach mogły się pojawić różnorodne aspekty rozważanych problemów oraz aby wypracować nowe sposoby podejścia do nich.

Pragnęlibyśmy zastanowić się nad tym, co należy zrobić, żeby szkoła polska stała się miejscem skutecznej aktywności edukacyjnej. By zapewniała swym, zwłaszcza najmłodszym przedszkolakom i uczniom, intensywny rozwój osobowości i sukces edukacyjny na miarę każdego dziecka. A także stała się dla wszystkich uczestników miejscem swobodnej działalności poznawczej, już od przedszkola i klas początkowych.

Bylibyśmy usatysfakcjonowani, gdyby rozważania Autorów i ich wystąpienia przyczyniły się do pogłębienia refleksji i myślenia o kształceniu na poziomie elementarnym.

W drodze do integrującej się Europy warto na chwilę zastanowić się nad tym, co osiągnęliśmy i co nas czeka.

Dziękuję Autorom za przygotowanie referatów i komunikatów. Czas pokaże, na ile refleksje uczestników konferencji wpłyną na zainteresowania badawcze i przyniosą korzyści zarówno dla teorii, jak i praktyki pedagogicznej.”

PO RAZ PIĄTY NA KRYMIE

Już po raz piąty Wyższa Szkoła Pedagogiczna była współorganizatorem „Dni Adama Mickiewicza na Krymie”. Oprócz naszej Uczelni gro-
no organizatorów stanowili: Ministerstwo Kultury Autonomicznej Republiki Krymu, Krymski Oddział Związku Polskich Uczonych na Ukrainie, Fundacja „Pomoc Polakom na Wschodzie”, Krymskie Centrum Badań Humanistycznych, Dom-Muzeum A. Puszkina w Gurzufie. Międzynarodowa konferencja odbyła się w dniach 20-23 maja w Domu-Muzeum A. Puszkina w Gurzufie.

W skład Komitetu Organizacyjnego weszli: W.P. Kazarin – Zastępca Przewodniczącego Rady Ministrów Autonomicznej Republiki Krymu, A. Sobczak – Generalny Konsul RP

Sala obrad (fot. L. Rożek)

w Odessie, J. Berdowski – Rektor Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie, A.K. Gadomski – Przewodniczący Krymskiego Oddziału Związku Polskich Uczonych na Ukrainie, A.K. Bogdanowa – Dyrektor Domu-Muzeum A.S. Puszkina w Gurzufie, L. Rożek – Koordynator programu naukowego (WSP Częstochowa), L.A. Tumanowa – Generalny Dyrektor Krymskiego Centrum Badań Humanistycznych, I.S. Andriejewa – Koordynator programu naukowego (Narodowy Uniwersytet Taurydzki w Symferopolu), A.S. Wołczkova – Sekretarz Komitetu Organizacyjnego.

Konferencja poświęcona była wymianie doświadczeń badawczych, a także prezentacji najnowszych „strategii lektury” i metodologii stosowanych przez uczonych polskich, ukraińskich, rosyjskich wobec twórczości Adama Mickiewicza – napisała w sprawozdaniu dr Agnieszka Czajkowska z Instytutu Filologii Polskiej, ale – jak wynika z programu – tematyka konferencji miała szerszy zasięg: Twórczość Adama Mickiewicza; Krym w historii ukraińsko-polskich i rosyjsko-polskich związków; Polska kultura na Krymie; Wybitni Polacy w historii Krymu; Stosunki wzajemne między Rosją, Ukrainą a Polską i problemy stabilizacji w Europie Wschodniej.

W trakcie konferencji prof. dr hab. Lucyna Rożek (która miała zaszczyt wśród innych otwierać konferencję), wygłosiła referat pt. „Dyskurs teoretyczno-krytyczny o literaturze i kulturze w twórczości Adama Mickiewicza”, a dr Agnieszka Czajkowska zaprezentowała wystąpienie pt.: „Do Joachima Lelewela. Jeszcze o Mickiewiczowskiej wizji historii”. Organizatorzy przyjęli do programu (i materiałów pokonferencyjnych) teksty jeszcze czterech pracowników Zakładu Teorii Literatury (dr Doroty Utrackiej, dra Krzysztofa Czajkowskiego, dra Artura Żywiołka i mgr Joanny Warońskiej).

Oprócz WSP w Częstochowie, nasz kraj reprezentowany był przez środowiska naukowe Słupska, Krakowa, Warszawy, Lublina i Olsztyna.

Organizatorzy konferencji otrzymali finansowe wsparcie od Senatu RP i Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie”.

Przed Domem-Muzeum Puszkina uczestników konferencji powitały (w języku polskim) dzieci (fot. L. Rożek)

STUDENCKIE SPOTKANIA

Członkowie Koła Naukowego Studentów Pracy Socjalnej Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie wzięli czynny udział w Międzynarodowej Studenckiej Konferencji Naukowej *Praca Socjalna w Zjednoczonej Europie – moja przyszła kariera zawodowa, szanse i niepokoje w sporze między tradycją*

W Auli Jana Dobrego Uniwersytetu Opolskiego wygłaszają referaty: Paweł Koźuch, Anna Lisoń, Agata Siwek a nowoczesnością, która odbyła się w Opolu w dniach 6–7 maja 2004 roku. Organizatorem konferencji było Koło Naukowe Studentów Pedagogiki Opiekuńczej i Pracy Socjalnej Uniwersytetu Opolskiego.

Przy okazji opracowania materiału na temat konferencji dr Izabela Krasiejko, opiekun Koła, zaprezentowała inne formy działalności Koła Naukowego Studentów Pracy Socjalnej w semestrze letnim roku akademickiego 2003/2004. Oto one:

1. Akcja charytatywna z okazji Dnia Dziecka na rzecz Domu dla Chłopców im. Św. Stanisława Kostki maj – czerwiec 2004

*Studenci z Koła Naukowego Pracy Socjalnej
wraz z Organizatorami zwiedzają Opole*

2. Udział w projektach badawczych:

- a. „Metodyka działania w pracy socjalnej z rodziną” marzec – kwiecień 2004
- b. „Samoocena przygotowania zawodowego studentów pracy socjalnej” kwiecień 2004
- c. „Perspektywy rozwoju pracy socjalnej po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej (nadzieje i obawy)” kwiecień 2004

3. Publikacja „Rodzina w sondażach CBOS-u” w materiałach po Sympozjum „Rodzina w lokalnym systemie pomocy społecznej” organizowanym przez Zakład Pracy Socjalnej – marzec 2004

4. Wolontariat – student asystentem pracownika socjalnego w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Częstochowie – cały semestr.

Izabela Krasiejko, fot. P. Kozuch

5 maja 2004 roku odbyło się I międzynarodowe seminarium zorganizowane przez Instytut Zarządzania i Marketingu oraz Studenckie Koło Naukowe i Ekonomii „Bilans”. Patronat nad spotkaniem objęli JM Rektor Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie prof. dr hab. Janusz Berdowski i JM Rektor Państwowego Uniwersytetu Pedagogicznego w Chersoniu prof. Jurij I. Bielajew. Po uroczystym powitaniu

*Od lewej: doc. Aleksander Spiwakowski,
prof. Janusz Berdowski, prof. Tadeusz Panecki*

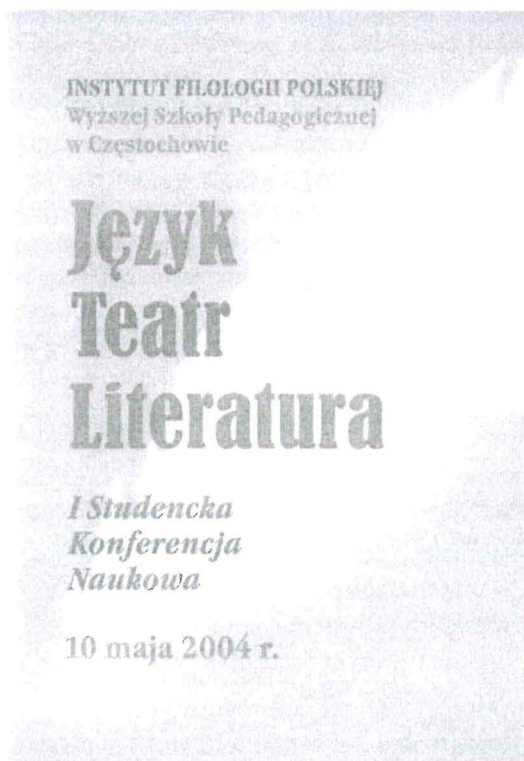
gości przez Dyrektora Instytutu dra Marka Kuleszę wystąpienia mieli obaj Rektorzy, Vice-Rektor ds. Współpracy z Zagranicą doc. Aleksander Spiwakowski, Dziekan Wydziału Filologiczno-Historycznego prof. dr hab. Tadeusz Srogosz i Monika Molska ze Studenckiego Naukowego Koła Ekonomii „Bilans”. Jej referat

dr Marek Kulesza

otworzył sesję „Polsko-ukraińskie stosunki gospodarcze, polityczne i społeczne”, a na ten temat wypowiedziało się sześć studentek z Częstochowy i cztery z Chersonia.

10 maja studencką działalność konferencyjną zainaugurował Instytut Filologii Polskiej.

Fot. M. Makowski

Wygłoszono dziesięć referatów w trzech blokach wieńczonych dyskusjami.

JAK TO DAWNIEJ BYWAŁO...

Nawiązanie dialogu, wzajemne poznanie, podsumowanie dorobku i – co chyba najważniejsze – wspomnienie tego „jak to dawniej w Częstochowie bywało ...” – wszystko to przyniosła ze sobą konferencja „Żydzi Częstochowianie. Współistnienie – Holocaust – Pamięć”, stanowiąca jeden z wielu elementów „Dni Pamięci. Żydzi Częstochowianie”, które miały miejsce w Częstochowie w dniach 21–23 kwietnia br. Jednym z organizatorów „Dni pamięci” była Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Częstochowie. Zdaniem uczestników, z podjętego zobowiązania Uczelnia wywiązała się znakomicie.

Głównym celem przedsięwzięcia było pokazanie młodemu pokoleniu częstochowian przeszłości miasta, a szczególnie mało dotychczas znanego rozdziału zatytułowanego „Żydzi – częstochowianie”. Udało się to wybornie, o czym świadczyło spore zainteresowanie zarówno ze strony częstochowian, jak i gości i przedstawicieli znanych oraz cenionych na świecie instytucji reprezentujących środowiska żydowskie. Wśród nich znaleźli się m. in.: profesor Uniwersytetu w Caracas Elizabeth Asch Mundlak (wnuczka rabina w Częstochowie), przewodniczący Stowarzyszenia Polskich Żydów w Izraelu Arye Edelist, wydawca miesięcznika „Midrasz” Konstanty Gebert, dyrektor Żydowskiego Instytutu Historycznego prof. dr hab. Feliks Tych, przewodniczący Yad Vashem prof. Shewach Weiss.

Otwarcie konferencji odbyło się w Filharmonii Częstochowskiej.

Fot. M. Makowski

– Mamy okazję pokazać młodym ludziom mało znaną część historii – mówił podczas uroczystości otwarcia Sigmunt A. Rolat, jeden z fundatorów i organizatorów imprezy. – Częstochowa to wyjątkowe miejsce na mapie Polski. To przecież duchowa stolica chrześcijaństwa i zarazem jedno z najważniejszych miast dla polskich Żydów. Pod Jasną Górą istniało kiedyś duże skupisko Żydów, o czym najlepiej świadczy cmentarz na Zawodziu i pamięć tych rozsianych po całej Ziemi, którzy ocalili z hitlerowskiego pogromu. Dzisiaj wraz z rodzinami i przyjaciółmi przyjechali spotkać się i wspólnie oddać hołd tym, których już nie ma.

W trakcie otwarcia konferencji i podczas kolejnych programowych punktów „Dni pamięci” padło jednak wiele słów, które świadczą, że na pełne pojednanie polsko-żydowskie przyjdzie jeszcze długo poczekać. Żydzi – częstochowianie pamiętają nie tylko holokaust, jaki dokonał się na ich narodzie, ale również trudne sąsiedztwo w czasach II Rzeczypospolitej oraz w powojennych realiach PRLu. Dowodem na to są artykuły w przedwojennej prasie częstochowskiej czy pogrom kielecki, którego echa dotarły do Częstochowy. Podnoszono także sprawę brzemiennego w skutkach roku 1968. Nie trzeba przypominać, że wydarzenia te spowodowały gwałtowny eksodus częstochowskich Żydów. Pamięć o nich jednak w sercach pozostała.

Wśród tych gorzkich i przypominających ponure czasy wspomnień pojawiło się jednak wiele takich, które udowadniają bohaterstwo oraz poświęcenie częstochowian, tych zamieszkujących po drugiej stronie granicy getta. Potwierdzają, że kwestie przynależności narodowej nie zacierają twierdzenia, że wszyscy jesteśmy takimi samymi ludźmi, krótko mówiąc dzielącymi się tylko na dobrych i złych...

Fot. M. Makowski

Fot. M. Makowski

Dzieje Żydów w Częstochowie, ich życie codzienne, sukcesy i klęski doskonale ilustrowała wystawa w Muzeum Częstochowskim. W jej przygotowanie ogromny wkład wniósł dziekan Wydziału Wychowania Artystycznego prof. Jarosław Kweclich przy wydatnej pomocy studentów plastyki. Ekspozycja, na którą składały się głównie zdjęcia i dokumenty, spotkała się ona z ciepłym przyjęciem ze strony Żydów zwiedzających

ją. Nierzadko pojawiały się głosy osób, które wśród archiwalnych fotografii odnajdywały znajomych i bliskich. Równie ciepło wspomniano klimat przedwojennej Częstochowy, miejsc, których czasem odszukać już nie sposób. Zniknęły zamienione na nowoczesne budynki, place, skwery...

Już w trakcie jej otwarcia pojawiły się głosy, że po częstochowianach zobaczą ją także mieszkańcy Izraela.

Jednym z donioślejszych akcentów konferencji poświęconej częstochowskim Żydom były uroczystości ku pamięci pomordowanego przez hitlerowców w Getcie. Wiązanki kwiatów na cmentarzu żydowskim

Fot. M. Makowski

przy ulicy Złotej złożyli: JM Rektor WSP prof. Janusz Berdowski, Prorektor ds. Nauki Tadeusz Panecki i Prorektor ds. Nauczania i Wychowania dr Jerzy Mizgalski. Władzom Uczelni towarzyszyła delegacja studentów.

Kolejny punkt konferencji odbywał się w budynkach Uczelni. W gmachu głównym przy ul. Waszyngtona 4/8 odbyła się konferencja poświęcona przeszłości częstochowskich Żydów. Naukowcy z WSP wygłosili referaty poświęcone początkom gminy żydowskiej w Częstochowie, wzajemnej koegzystencji obu

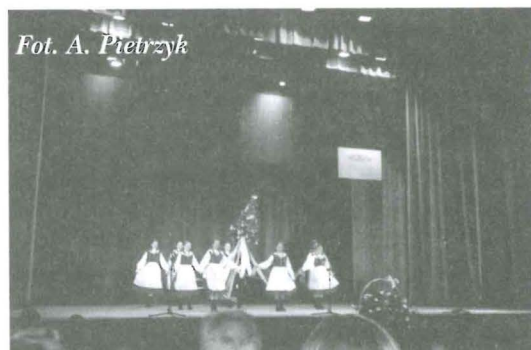

Fot. M. Makowski

narodów. Skupiono się również na okresie okupacji i masowej eksterminacji Żydów. Kto wie, czy nie po raz pierwszy na tak dużą skalę doszło do dyskusji na temat Żydów w Częstochowie. Ich obecności i dorobku, który wnieśli w powstanie i rozwój miasta.

Fot. M. Makowski

Fot. A. Pietrzyk

Występ Zespołu Pieśni i Tańca „Częstochowa”

Fot. A. Pietrzyk

Koncert Ireny Urbańskiej i Klezmerów

Konferencja zakończyła się w atmosferze wzajemnego zrozumienia, tolerancji i poszanowania. Trudno jeszcze powiedzieć czy doszło do pełnego pojednania, niemniej jednak dzięki wydatnemu wkładowi WSP udało się nawiązać nić dialogu, za którą miejmy nadzieję pójdzie dalsza współpraca. Doniosłym wydaje się być również fakt, że z ust samych gości i uczestników konferencji (głównie Żydów) padały słowa, że nie wolno poprzestać na tym, co już osiągnięto i warto kontynuować rozpoczęte dzieło. Najlepszym środkiem ku temu może być wymiana młodzieży, szczególnie wyjazdy młodych Polaków do Izraela oraz kolejne konferencje naukowe.

Program
Dni Pamięci
Częstochowa, 2004

21 kwietnia 2004 (Środa)

godz. 19.00 - spektakl „Siostry Parry” M. Ronzoni
w reż. Piotra Szalszy
Teatr im. Adama Mickiewicza w Częstochowie, ul. Kilińskiego 15

22 kwietnia 2004 (Czwartek)

godz. 10.00 - ceremonia powitania,
konferencja naukowa
„Żydzi Częstochowianie -
współistnienie, holocaust, pamięć”
oraz prezentacja filmu „Jakby to było wczoraj” M. Trepki
Filharmonia Częstochowska, ul. Wilsona 16

godz. 16.00 - Otwarcie wystawy
Pawilon Muzeum Częstochowskiego w Parku im. St. Staszica

godz. 19.00 - koncert w Filharmonii Częstochowskiej

23 kwietnia 2004 (Piątek)

godz. 9.00 - oddanie hołdu poległym i pomordowanym
cmentarz żydowski przy ul. Złotej
mogila zbiorowa przy ul. Kawiej
tablica na Placu Bohaterów Getta

godz. 11.30 - c.d. konferencji naukowej
„Żydzi Częstochowianie -
współistnienie, holocaust, pamięć”
Wyższa Szkoła Pedagogiczna, ul. Waszyngtona 9/7

godz. 15.00 - spotkanie z Prezydentem Miasta
w sprawie współpracy gospodarczej
Urząd Miasta Częstochowy, ul. Śląska 11/13

godz. 17.00 - wieczór autorski Irit Amiel
Ośrodek Promocji Kultury „Gaude Mater” ul. Dąbrowskiego 1

godz. 19.00 koncert Zespołu Pieśni i Tańca „Częstochowa”
koncert Ireny Urbańskiej i Klezmerów
Filharmonia Częstochowska, ul. Wilsona 16

Spory sukces odnotowało Wydawnictwo WSP. Za sprawą zespołu, na czele którego stanął prorektor dr Jerzy Mizgalski, powstał album obrazujący dzieje Żydów w Częstochowie. Zgromadzono w nim mnóstwo archiwalnych dokumentów, zdjęć i reprodukcji. Posiada również ciekawy wstęp, który wprowadza czytelnika w klimat dawnej Częstochowy.

Stanie się więc pamiątką „Dni pamięci”, które zapisały się pod datą 21–23 kwietnia 2004 r.

Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Częstochowie
Archiwum Państwowe w Częstochowie
Żydowski Instytut Historyczny w Warszawie

Fundatorzy albumu
Sigmund A. Rolat
Alan M. Silberstein

Redaktor naczelny wydania
Jerzy Mizgalski, Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Częstochowie

Wybór i opracowanie materiałów z Archiwum Państwowego w Częstochowie
Elżbieta Surna-Jończyk

Współpraca redakcyjna
Wiesław Paszkowski, Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Częstochowie

Konsultacja
Jan Jagielski, Żydowski Instytut Historyczny w Warszawie
Sigmund A. Rolat

Tłumaczenie
Rabin Mark W. Kiel
Piotr Stasiak
Andrzej Wątroba

Opracowanie graficzne
Jarosław Kweclich
Piotr Wachecki

Fotografie, reprodukcje
Jerzy Piwowarski
Piotr Wachecki
Marcin Wieczorek

Redakcja
Przemysław Lasota

Korekta
Wiesław Paszkowski
Edyta Sadowska
Alan M. Silberstein
Marcin Mizgalski

Motyw graficzny zaczerpnięty z twórczości prof. Pereca Wilenberga

©Copyright by Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Częstochowie & Sigmund A. Rolat

ISBN 83-7098-855-5

Wydawnictwo Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie
42-200 Częstochowa, ul. Waszyngtona 4/8
tel. (0 34) 378-43-29, fax (0 34) 378-43-19
e-mail: wydawnictwo@wsp.czyst.pl

Obowiązkami organizatorów „Dni pamięci” podzielili się z WSP: częstochowski Urząd Miasta, Filharmonia, Ośrodek Promocji Kultury „Gaude Mater”, Muzeum Częstochowskie, Teatr im. Adama Mickiewicza, Archiwum Państwowe w Częstochowie. Finansową pomoc okazali sponsorzy z USA, z pochodzenia częstochowscy Żydzi: panowie Sigmund A. Rolat i Alan M. Silberstein.

ŻYDZI CZĘSTOCHOWIANIE
WSPÓŁISTNIENIE - HOLOCAUST - PAMIĘĆ
THE JEWS OF CZĘSTOCHOWA
COEXISTENCE - HOLOCAUST - MEMORY

Motorem przedsięwzięcia ze strony WSP był Prorektor ds. Nauczania i Wychowania dr Jerzy Mizgalski i Prorektor ds. Nauki prof. dr hab. Tadeusz Panecki, organizator konferencji „Żydzi Częstochowianie. Współistnienie – Holocaust – Pamięć”.

Marek Makowski

Od Redakcji: Redakcja dziękuje Koledze Markowi Makowskiemu za relację z przebiegu trzydniowych spotkań, wyręczanie nas po części z zadań fotoreporterskich, ale nie może sobie odmówić pewnych uzupełnień.

Zacznijmy od albumu.

240 stronicowy album (nota bene strony nie zostały ponumerowane), z tekstem polskim i angielskim, zawierający 130 dokumentów (plany miasta, mapy, świadectwa, winiety pism, paszporty, testamenty etc., a najstarszy dokument pochodzi z roku 1809) i blisko tyle samo fotografii ze zbiorów Archiwum Państwo-

wego w Częstochowie, Żydowskiego Instytutu Kultury, Yad Vashem (Instytutu Pamięci Męczeństwa i Bohaterów Holocaustu, działającego w Jerozolimie, powołanego na mocy ustawy Knesetu) poprzedziły wstępy trzech autorów. Z każdego z nich wybraliśmy szczególny, naszym zdaniem, fragment.

Sigmund A. Rolat: [...] *Byłem Polakiem wyznania mojżeszowego. Aż nadeszło brutalne przebudzenie. Najpierw, podczas wojny, gdy Niemcy uznali Żydów za podludzi, a nasi polscy współobywatele, ze szlachetnymi wyjątkami, zachowywali się biernie lub gorzej niż biernie. Okropności trwały nadal: rok 1946 Kielce, różne akty przemocy i gwałtu, a potem rok 1968 – ostatni akt dramatu... Polska straciła swoich Żydów.*

Miałem szczęście, że wyemigrowałem do USA, gdzie mogłem przekonać się, jak miliony przede mną i po mnie, czym jest Ameryka i jakie stwarza możliwości. Młody sierota bez grosza, ale z wolą wybicia się, tylko w Ameryce może uzyskać doskonałe wykształcenie, prowadzić dochodowe przedsiębiorstwa, zdobyć majątek i zapewnić swojej rodzinie godne miejsca w społeczeństwie. Jednakże moje korzenie są tutaj. Jestem Żydem Częstochowianinem. Życzę mojemu miastu jak najlepiej. Niech się rozwija i rozkwita!

Wyrażam wdzięczność tym wszystkim wspaniałym ludziom, dzięki którym nasza idea przemieniła się w rzeczywistość, zaczynając od rektora Berdowskiego, dr Jerzego Mizgalskiego i prezydenta miasta Tadeusza Wrony. Wysoko cenię wczesne propozycje uczestniczenia wyrażone przez ambasadora Christophera Hilla i ambasadora Shewacha Weissa oraz rabina Michaela Schudricha i rabina Marka Kiela, a także redaktora Konstantego Geberta i prof. Feliksa Tycha, którzy wznieśli nasz pierwotny, skromny pomysł do obecnego poziomu. Jestem wdzięczny Elżbiecie Mundlak-Asch, Elżbiecie Surmie Jończyk, Januszowi Jadczykowi, Janowi Jagielskiemu, Ireneuszowi Kozarze, dr Jarosławowi Kweclichowi, prof. Tadeuszowi Paneckiemu, Markowi Shrabermanowi, dr Dove B. Schmorakowi, a szczególnie drogiemu Piotrowi Stasiakowi za ich niestrudzoną pracę i niezliczone godziny pracy.

Mój kuzyn Alan Silberstein i ja jesteśmy dumni, że mogliśmy być częścią tego szczególnego zespołu.

Ten album stanowi odzwierciedlenie naszej wystawy „Żydzi Częstochowianie”. Ufam, iż wszyscy, którzy ją obejrzą, i starsi i młodszy, a zwłaszcza młodszy, uронią łzę za tę niegdyś pełną życia społeczność, obecnie zredukowaną do małej garstki. Zapamiętajmy słowa Jana Karskiego: „Dla nas Polaków to była wojna i okupacja, dla Żydów to był koniec świata”.

Kiedy będzie można powiedzieć, że nasz zamysł się powiódł?

Wybitny filozof napisał kiedyś, że ci, którzy nie pamiętają historii, są skazani na jej powtórzenie. Otóż mam nadzieję, że młodzież, która odwiedzi naszą wystawę, zapamięta dzieje Żydów Częstochowian.

Konstanty Gebert: [...] *Chciałbym, myśląc o polsko-żydowskiej historii miasta, poprowadzić prostą linię od pobożnego Żyda Neufelda do pobożnego biskupa Kubiny, który pod niemiecką okupacją pomagał Żydom, a potem też umiał przeciwstawić się barbarzyństwu i potępić kielecki pogrom. Od biskupa Kubiny zaś do Konferencji Episkopatu, która w 1986 roku na Jasnej Górze właśnie powołała podkomisję do spraw dialogu z judaizmem, rozpoczynając w ten sposób owocnie, choć nie bez trudności, rozwijający się katolicko-żydowski dialog. Od niej zaś toutes proportions gardées do tej konferencji, po raz pierwszy na taką skalę przypominającą częstochowskich Żydów. Neufeld byłby z nas dumny. I chciałoby się wierzyć, że szczególna duchowość Częstochowy, promieniująca z Jasnej Góry, przyczyniła się do tego, że taką linię czystą i jasną, i budzącą nadzieję, można przeprowadzić.[...]*

Jerzy Mizgalski: [...] *Na początku lat 90-tych społeczność Częstochowy postanowiła uczcić pamięć zabitych i pomordowanych Żydów Częstochowian. Z inicjatywy prezydenta dr Tadeusza Wrony na ścianach Filharmonii Częstochowskiej, szpitala na Zawodziu i przy pl. Bohaterów Getta (dawnym Ryneczku) umieszczono tablice pamiątkowe z napisami w języku polskim, hebrajskim i angielskim. Równolegle Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Częstochowie zorganizowała konferencję naukową, z której referaty opublikowano w książce „Dzieje Żydów w Częstochowie” pod redakcją dr Zbigniewa Jakubowskiego.*

Nie jestem Żydem. Jestem przeciwnikiem szowinizmu, rasizmu. Mam głęboki szacunek dla wszystkich narodów i społeczeństw, które w pokoju budują przyszłość następnym pokoleniom. Dni Pamięci są przede wszystkim dla młodzieży. Niech wydarzenia z historii uczą nas tolerancji, pokojowego współistnienia narodów i wzajemnego zrozumienia, byśmy lepiej poznali naszych sąsiadów, tak by można w przyszłości twórczo rozwijać to, co jest lub było dobre, a neutralizować to, co historia ludzkości zweryfikowała negatywnie. Mam szczerą nadzieję, że to przedsięwzięcie przyczyni się do lepszego zrozumienia obu narodów, polskiego i żydowskiego. I dlatego kieruję to przesłanie zwłaszcza do młodego pokolenia. Chcę pokazać, jak istotny był wkład Żydów w budowę wspólnego domu, jakim do tragedii Holocaustu była Polska, a w niej mała ojczyzna Częstochowa. To przesłanie wydobywa z historii te pierwiastki, które stanowiły mosty między narodem polskim i żydowskim. Starajmy się stworzyć coś, co wywoła

refleksję na temat przeszłości i przyszłości, jak również głośno i wyraźnie zaświadczy teraz, na tydzień przed wejściem Polski do Unii Europejskiej, że przyszłość Polski i wszystkich innych narodów powinna i musi opierać się na wzajemnym zrozumieniu i tolerancji.

Suplement drugi

23 kwietnia w Ośrodku Promocji Kultury „Gaude Mater” miał miejsce wieczór autorski Irit Amiel.

Jej biogram, pomieszczony w tomiku „Wdychać głęboko” zaczyna się słowami: „Irit Amiel urodziła się w Częstochowie w 1931 roku. Wojnę przeżyła w Polsce w częstochowskim getcie i na „aryjskich papierach”. Opuściła Polskę w 1945 roku i nielegalną drogą (przez obozy dipisów w Niemczech, we Włoszech i na Cyprze) w 1947 roku dotarła do Palestyny. Od tego czasu żyje w Izraelu. Studiowała języki, historię i literaturę. Jest tłumaczem, pisze wiersze i prozę [...]”

Goście spotkania mieli okazję wysłuchać historii życia poetki, która odcisnęła swe piętno na jej twórczości, wysłuchać fragmentów opowiadań z tomu „Osmaleni” oraz wierszy zebranych w tomiku „Wdychać głęboko”. Słowo wstępne wygłosił i spotkanie prowadził Wacław Sadkowski, a teksty czytał Sebastian Banaszczyk, aktor Teatru im. A. Mickiewicza.

Wybraliśmy kilka wierszy z tomu „Wdychać głęboko”. Warto przeczytać w zadumie.

MNIEJ ZMARLI

Dopóki jeszcze jestem tu, jesteście mniej zmarłymi,
Lecz wkrótce zginiecie po raz wtóry i ostatni.
Moja śmierć wymaże was ostatecznie ze świata.

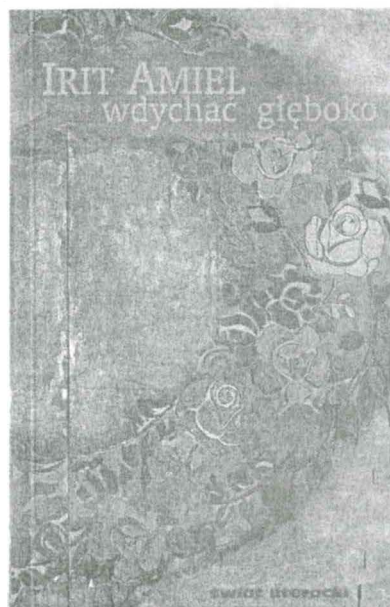
Na razie jeszcze wszyscy we mnie pulsujecie,
Wytatuowani w mej pamięci, wyżłobieni w moich żyłach
Lecz wkrótce zabiorę was ze sobą do Hadesu
W ten ostatni mrok i nie będzie już zmartwychwstania.

Zabiorę ze sobą wszystkie imiona i stare piosenki,
Wszystkie twarze, uśmiechy, rozpacz, trwogi i łzy.
Wszystkie maski, wspomnienia i tęsknoty,
Wszystkie ucieczki, poniżenia i spóźnione powroty.

Do mego grobu zabiorę was wszystkich
i będziemy tam
bardziej zmarli. My ofiary i ocalańcy
tego gorzkiego
jak piołun dwudziestego wieku.
I może wreszcie dotrzemy
do „ciszy i przystani, Żydzi śpiewający, Żydzi obłąkani”

TY I JA

Miałyśmy umierać mając jedenaście lat
Już nawet była wyznaczona dokładna data
Coś się zagmatwało i żyłyśmy z odłożonym
wyrokiem jeszcze ponad pięćdziesiąt lat.
„Ty poszłaś górą a ja doliną
Ty zakwitłaś różą a ja kaliną...”
Teraz nadchodzi starość i nowa niewiadoma
data epilogu.

POWRÓT

Po wielu latach wróciłam do kraju
w którym się niegdyś urodziłam.
Do kraju, który był moją pierwszą
smutną samotną bezwzględną miłością.
Ja go kochałam, a on nie kochał mnie.
Chodziłam ulicami bliskimi i obcymi,
jeździłam pejzażami wyrytymi
we wszystkich moich tkankach.
Czułam się jak w domu wdychając
stare zapachy dzieciństwa,
zbierając w parku kasztany
i nienawidząc siebie samej
za tę gorzką beznadziejną miłość.

MOJA MATKA

Moja Matka przepadała za szydełkowaniem,
za czytaniem bajek, romansów i wierszy,
no i za mną też.

Moja Matka przepadała za strojami,
za zmartwieniami, za porządkami,
no i za moim ojcem też.

Moja Matka przepadała za Panem Bogiem,
za górami, za morzem, za lasami.

Ale Pan Bóg wcale nie przepadał
za moją matką i może dlatego
zatykał sobie uszy gdy go z otchłani
wołała.

MÓJ OJCIEC

Na swoją ostatnią drogę
mój ojciec wzuł narciarskie buty.
On sądził, że w narciarskich butach
będzie zdutniejszy do życia.
Mój ojciec gorzko się pomylił.
Na tę górę, na którą on wszedł
nie trzeba narciarskich butów.

Na tę górę wchodzi się
bosym i spalonym.

Suplement trzeci

Nawiążemy raz jeszcze do słów do Sigmunta A. Rolata:

[...]Aż nadeszło brutalne przebudzenie. Najpierw, podczas wojny, gdy Niemcy uznali Żydów za podludzi, a nasi polscy współobywatele, ze szlachetnymi wyjątkami, zachowywali się biernie lub gorzej niż biernie.[...]

I o tych szlachetnych tu powiemy.

Wielu ludzi z narażeniem swego życia i swoich rodzin ratowało Żydów przed niemiecką zagładą. Ci, których zasługi zostały ujawnione i potwierdzone, zostali odznaczeni medalem „Sprawiedliwy wśród narodów świata”. Na „Dni Pamięci” został zaproszony Bogdan Jastrzębski, który – jak wynika z noty autorstwa Andrzeja Kalinina na jego książce „Opowieści rodzinne” – „jest jedynym chyba częstochowianinem, który posiada to najpiękniejsze ze wszystkich odznaczeń, jakie ludzie przyznają ludziom. [...] W „ogrodzie sprawiedliwych” pośród innych najszlachetniejszych, ma również swoją tabliczkę z imieniem i nazwiskiem Bogdan Jastrzębski, oraz zasadzone drzewko, mające po wsze czasy świadczyć o Jego bohaterskich czynach. „Bo kto uratował jedno ludzkie życie, uratował cały świat” – jak pięknie napisano na kamiennych tablicach w owym szczególnym muzeum Cierpienia i Męczeństwa Yad Vashem” w stolicy Izraela.”

Swoje drzewko ma też śp. Prof. Wanda Rachalska (ur. 13.07.1918 w Tyflisie, zm. 16.02.2002 r. w Warszawie), która była pracownikiem naszej Uczelni w latach 1983-2001.

WYWIAD MIESIĄCA

Rozmowa z prof. Jerzym Filipem Sztuką z Instytutu Plastyki

A.P.: Panie Profesorze, Pańska wystawa z okazji 35-lecia działalności artystycznej była niewątpliwie szczególnym wydarzeniem. Pański jubileusz – to jedno; pierwsza artystyczna wystawa w naszym mieście w dniu wejścia Polski do Unii – to drugie; inauguracja XIV Międzynarodowego Festiwalu Muzyki „Gaude Mater” – to trzecie. Te trzy szczególne okoliczności splotły się w sposób szczególny. Jak Pan Profesor odbiera zbieżność tych okoliczności?

J.F. Sz.: Z pierwszego dnia w Unii oczywiście się cieszę, ale poza tym ta zbieżność była przeze mnie od dawna zaplanowana. Chciałem z okazji swego jubileuszu pokazać wystawę tematyczną, która treściowo korespondowałaby z festiwalem muzyki sakralnej. Muzyka, a od kilkunastu lat także festiwal Gaude Mater to rzeczy bardzo ważne w moim życiu. Wszystko to, co przekazuję w moich pracach można by też opowiedzieć muzyką. Żałuję nieraz, że tego nie potrafię. Ale akurat w odniesieniu do tematyki biblijnej symbolika obrazowa wyjątkowo do-

brze spełnia swe zadanie. I nieraz myślałem, że obraz powinien tu „dopełniać” dźwięk.

A.P.: Wystawa w Galerii „Gaude Mater” nosi tytuł: „Inspiracje biblijne”. Od wielu lat obserwuję Pana dokonania. Ten motyw jest, według mojego rozeznania, nowym motywem w Pańskiej twórczości prezentowanym publicznie.

J.F. Sz.: Chyba ta obserwacja nie była jednak zbyt uważna. Jest to rzeczywiście moja pierwsza wystawa monotematyczna związana dość ściśle z tematami biblijnymi – w Polsce. Ale robiłem już cykl wystaw o tej tematyce w Niemczech w latach dziewięćdziesiątych – Bad Honnef, Bonn, Brema, Fulda. (Nawet podobno zyskałem tam sobie przydomek „artysty religijnego”, co nie jest komplementem w laickim świecie). W Austrii (w Reinbach) i na Islandii (w Hafnarfjörður) prezentowałem temat Apokalipsy i Janowej Ewangelii. Mam poczucie, że od wielu już lat wystawiam prace inspirowane wątkami ze Starego i Nowego Testamentu. Również w Częstochowie – przecież choćby cykl „Dekalog” był tu prezentowany dwa razy. Nie mówiąc już o tym, że od 1973 roku poprzez swoje „małe formy” uczestniczyłem systematycznie w Biennale Dantego w Rawennie.

A.P.: Jubileusz działalności artystycznej, jak mi wiadomo, liczy się od dnia pierwszej prezentacji. Kiedy dokładnie i gdzie miała ona miejsce?

J.F. Sz.: Dokładnie w tym samym miejscu. Nawet w tym samym budynku, w roku 1968, w dawnym klubie MPiK-u zrobiłem moją pierwszą ekspozycję po studiach. Jest to więc dla mnie jakby zamknięcie koła.

A.P.: Czy pamięta Pan emocje, jakie towarzyszyły debiutowi?

J.F. Sz.: Oczywiście. Wtedy też miałem poczucie zamykania jakiegoś cyklu. Skończyłem właśnie studia na ASP w Krakowie i w związku z perspektywą pozostania na Akademii snułem plany „rozwinienia skrzydeł” i działalności w szerokim świecie. Myślałem tylko o tym, aby w mieście swego urodzenia zrobić pierwszą indywidualną wystawę. Ale los mnie przechytrzył: spędziłem tu całe moje dorosłe życie. Bywało różnie, ale dziś chyba tego nie żałuję i wszystkie życiowe doświadczenia uważam za jednakowo cenne.

A.P.: Czy po 35 latach działalności artystycznej zmienia się osobisty stosunek artysty do kolejnych prezentacji? A więc do chwili konfrontacji artysty z odbiorcą dzieła?

J.F. Sz.: Wystawa to zawsze jakieś „wyjście z kryjówek”. Trzeba zaryzykować, coś bardzo osobistego pokazać, odsłonić się niejako, a więc chyba każdemu towarzyszy jakiś mniejszy lub większy stres. Jednak, gdy myśli się o tym, że to, co mam do powiedzenia jest ważne... ryzykuje się i wychodzi na zewnątrz. To tak, jak ze skorupą ślimaka – dopóki ślimak w niej siedzi nie posuwa się naprzód.

A.P.: Przed wielu laty, nie pamiętam dokładnie kiedy, ale proszę to przypomnieć, byłem na wernisażu wystawy „4 x Sztuka” w częstochowskim Ratuszu. Była to niezwykle oryginalna wystawa. Cztero członków rodziny Sztuków: Jerzy Filip, artysta plastyk, żona Krystyna, psycholog, według własnych programów z pomocą sztuki „uprawiająca” terapię psychologiczną (z ostatnich lat dokonań autorka dwóch tomów pracy „Psychologia dla artystów”), Marcin i Jacek, wówczas mali chłopcy, a już prezentujący artystyczne zacięcie. Rodzina Sztuków żyła sztuką. A jak jest po latach?

J.F. Sz.: Tamto „wyjście na zewnątrz” z całą rodziną też było ważnym wydarzeniem. Robiliśmy coś razem i to nas łączyło, pozwalało dobrze porozumiewać się między sobą. Czasy były trudne, dookoła konflikty, pełno sprzecznych uczuć – ludzie w swoim własnym wnętrzu byli rozdarci i skonfliktowani. Chcieliśmy pokazać, że „język sztuki” daje możliwość dialogu poprzez emocje, że można z jego pomocą przezwyciężać trudności w porozumiewaniu się. Gdy dzieci i dorośli potrafią znaleźć w obrębie sztuki obszar wspólny, gdy znikają bariery pokoleniowe, to trzeba mieć nadzieję, że jest to możliwe w ogóle.

A.P.: W krótkiej notce zaprezentowanej w zaproszeniu dorobek Pańskiej 35-letniej działalności został potraktowany niezwykle zwięźle, w moim odczuciu nadto skromnie. Teraz więc proszę się pochwalić naszym Czytelnikom. Ile wystaw ma Pan Profesor na swym koncie, ilu prac jest Pan autorem, w ilu muzeach się znalazły, w ilu krajach są w zbiorach prywatnych...? Mam nadzieję, że prowadzi Pan skrupulatnie „dziennik artysty”, bo dokonań trzydziestu pięciu lat nie sposób spać pamiętać.

J.F. Sz.: Z okazji jubileuszu policzyłem. Jest to moja 29-ta wystawa indywidualna. Zbiorowych mam na koncie 230.

A.P.: Jest Pan od lat członkiem FIDEM. To duże wyróżnienie. Ilu polskich artystów, zajmujących się medalierstwem, dostało zaszczytu członkostwa w Federacji?

J.F. Sz.: Rzeczywiście selekcja jest rygorystyczna. Trzeba mieć osiągnięcia na tzw. światowym poziomie. W momencie wstępowania do FIDEM w roku 1980 byłem piątym artystą z Polski. Obecnie jest nas już dziesięcioro, a więc możliwe stało się utworzenie polskiej sekcji Federacji.

A.P.: Jest Pan Profesor artystą wszechstronnym. Z równym sukcesem „uprawia” Pan grafikę, medalierstwo, malarstwo. Ale która forma artystycznego przekazu najbardziej Panu odpowiada?

J.F. Sz.: W zależności od koncepcji artystycznej sięgałem zawsze do tej lub innej dyscypliny (zresztą już w czasie studiów nie mogłem się zdecydować: kolejno studiowałem malarstwo, rzeźbę, grafikę, a w końcu formy przemysłowe). Ważne jest najpierw to, co chcę powiedzieć, a dopiero potem dokonuję wyboru formy wypowiedzi. Język jest zawsze tylko instrumentem dla wyrażenia myśli.

A.P.: Z ciekawości zapytam, a który warsztat jest najdroższy?

J.F. Sz.: Strasznie to „przygruntowe” pytanie. Warsztat rzeźbiarski, którym często się posługuje (brąz, granit, marmur) wymaga nieraz rzeczywiście sporych nakładów.

A.P.: Na wystawie, otwartej w historycznym dniu wejścia Polski do Unii Europejskiej, po raz pierwszy zetknęłam się z reliefami w Pana wykonaniu. Nota bene jestem pod ich wrażeniem. Czy to nowość w Pańskim warsztacie, czy przeoczyłam tę technikę oglądając Pana poprzednie wystawy?

J.F. Sz.: Ależ, Pani Aniu! Co Pani robiła na moich wystawach? Przecież reliefs wystawiam od lat! Proszę zerknąć do katalogów z poprzednich jubileuszy (n.b. pamiętam, że jeden z nich bardzo się Pani podobał). Są tam (wystawiane wielokrotnie) takie reliefs jak: „Poszukiwanie”, „Nadzieja” czy „Genesis”. Pokazywałem je również i w Częstochowie – na wystawach w Bon Arcie i w Galerii Miejskiej BWA.

A.P.: W archiwum Redakcji zachowałam zdjęcia z wystawy w Miejskiej Galerii Sztuki, na której gośćmi byli członkowie zespołu Trebunie Tutki. Występem ubarwili wieczór. Ja wiem, że ten niecodzienny akcent na wernisażu to nie przypadek, ale proszę o tym opowiedzieć Czytelnikom.

J.F. Sz.: „Władek-Góral” czyli Władysław Trebunia-Tutka jest moim przyjacielem od ponad 40 lat. Studiowaliśmy razem, razem mieszkali, razem tańczyli krzesanego. Wtedy bardzo mi imponowało, że mogę mu w góralskim tańcu dotrzymać kroku. Ale jego uznanie zyskałem dopiero, gdy wszedłem z nim razem na Rysy – i to w czasie burzy. Zresztą nie chodzi tu tylko o sentymentalne wspomnienia tzw. „szaleństw młodości”. Zawsze łączyło nas coś więcej; po prostu „nadawaliśmy na tych samych falach”. Życie potoczyło nam się wprawdzie różnie, ale wtedy obaj byliśmy podobni...I coś z tego do dziś pozostało.

A.P.: Dziś obchodzimy jubileusz 35-lecia pracy artystycznej. A co z jubileuszem pracy dydaktycznej? Kiedy przypadnie „okrągła rocznica” związków z naszą Uczelnią?

J.F. Sz.: Dydaktyczny jubileusz już był w roku 2002 (30 lat!) Wtedy postawiłem w patio WSP rzeźbę „Dzwon”. Myślę, że gdy minie kolejna rocznica... na pewno zadzwonię.

*Z prof. Jerzym Filipem Sztuka
rozmawiała Anna Pietrzyk*

Fot. A. Pietrzyk

WCALE NIE JEST TAK ŹLE....

Od kilku lat czołowe polskie gazety codzienne i tygodniki opracowują rankingi uczelni wyższych. Tak stało się również w tym roku. Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Częstochowie w najnowszym zestawieniach zajęła miejsca, których nie musi się wstydzić.

Według *Rzeczpospolitej* wśród czołowych 79 różnego rodzaju szkół wyższych, częstochowska WSP plasuje się na 71 miejscu rankingowym uzyskując 19,99 punktów. W porównaniu jednak z wynikami z lat poprzednich, uczelnia zrobiła znaczny postęp. W roku 2003 nie zostaliśmy zupełnie ujęci w zestawieniu, a w roku 2002 WSP zajęła 72 miejsce. W tegorocznej klasyfikacji za WSP znalazły się Akademie: słupska, gdyńska, bydgoska, warszawska czy siedlecka.

Zestawienie otwierają takie potęgi akademickie jak Uniwersytet Jagielloński (100 punktów) oraz Uniwersytet Warszawski (99,99 punktów).

Warto również zwrócić uwagę na ranking poświęcony uczelniom pedagogicznym. W tym gronie WSP zajęła wysokie 3 miejsce. Ustąpiliśmy miejsca tylko Akademii Pedagogicznej z Krakowa (100 punktów rankingowych) i Akademii Świętokrzyskiej z Kielc (91,86 punktów). WSP zdobyła 85,26 punktów.

Równie dobre miejsca Uczelnia zajęła w rankingu tygodnika „Polityka”.

Kierunek informatyka uplasował się na 28 miejscu wśród pierwszych 36 uczelni. Za WSP pozostają nawet uniwersytety: Uniwersytet w Białymstoku czy też Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie.

W tej klasyfikacji pierwsze miejsce zajmuje Uniwersytet Warszawski, a na drugim miejscu znajduje się Uniwersytet Jagielloński.

21 miejsce zajęła WSP w rankingu na najlepszy kierunek pedagogiczny. To znaczny postęp w porównaniu z miejscami w zestawieniach, jakie zajmowaliśmy w latach minionych – w 2003 roku było to miejsce 23, a w 2002 – 24. Powoli więc pniemy się do góry. Warto zauważyć, że na dalszych miejscach znalazły się Akademia Podlaska w Siedlcach czy Akademia Świętokrzyska. Zestawienie otwierają: Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu i Uniwersytet Warszawski. W rankingu przedstawiono 44 najlepsze uczelnie.

Marek Makowski

WSPÓŁPRACA Z ZAGRANICĄ

GOŚCIE, GOŚCIE....

Zgodnie z zapowiedzią (z ostatniego numeru *Res Academicae*) w ostatnich tygodniach przeżywamy prawdziwy „najazd” ze strony gości zagranicznych. Serię wizyt zapoczątkowała w dniach 20-21 kwietnia delegacja Katolickiego Uniwersytetu w Rużomberoku (Słowacja). Podpisanie umowy z tą uczelnią było efektem rocznych starań podejmowanych od czasu wizyty w naszej uczelni delegacji Samorządowego Kraju Żylińskiego w kwietniu 2003 roku. Wszystko wskazuje na to, że wysiłki nie poszły na marne. Już w sierpniu br. planowany jest wspólny polsko-niemiecko-słowacki plener studencki z udziałem przedstawicieli Uniwersytetu Koblenz-Landau i Katolickiego Uniwersytetu w Rużomberoku.

Od lewej, na pierwszym planie: doc. Anton Tyrol - Prorektor ds. Studenckich Uniwersytetu w Rużomberoku, prof. Janusz Berdowski - Rektor WSP; na drugim planie, od lewej: prof. Amantius Akimjak - Dziekan Wydziału Filozoficznego UR, doc. Imrich Vaško - Dziekan Wydziału Pedagogicznego UR, prof. Tadeusz Panecki - Prorektor ds. Nauki WSP

Kolejna wizyta – delegacji Chersońskiego Uniwersytetu Państwowego z Rektorem prof. J. Bielajewem na czele, która miała miejsce w pierwszych dniach maja – zbiegła się w czasie z przyjazdem na miesięczny staż w WSP 5 studentek z Chersonia. O tym, że współpraca z uczelniami Ukrainy, w tym również wymiana studentów, ma sens, utwierdza nas duże zainteresowanie naszych studentów wyjazdami na Ukrainę. Staż naszych studentów w Chersoniu planowany jest w terminie 15 września – 15 października. Rekrutacja na wyjazdy potrwa do pierwszych dni czerwca, podobnie jak prowadzona równolegle rekrutacja na wyjazdy w programie Socrates/Erasmus.

Chersoń nie jest jednak jedynym miejscem na Ukrainie, które możemy zaproponować naszym studentom w kontekście wyjazdów na staże i krótsze pobyty. Prawdopodobnie jesienią br. zorganizowany zostanie pierwszy wyjazd studentów WSP do Krymskiego Instytutu Humanistycznego w Jałcie. Takie ustalenia zostały poczynione podczas wizyty w naszej uczelni delegacji tej właśnie uczelni. W dniach 18-25 maja gościliśmy czteroosobową delegację z Prorektorem ds. Nauki dr Iriną Szawalową, Dziekanem Wydziału Wychowania Artystycznego Oleną Szaposznicową oraz dwoma studentami Wydziału Wychowania Artystycznego Siergiejem Szuliatiewem i Aleksandrem Gałunienko. Goście zwiedzili uczelnię, w tym szczególnie wydziały Wychowania Artystycznego i Filologiczno-Historyczny, spotkali się z władzami, odwiedzili Kraków i Jurę Krakowsko-Częstochowską. Jednym z najważniejszych punktów wizyty był koncert, który odbył się w dniu 19 maja 2004 r. w auli Zespołu Szkół Muzycznych. Studenci, wspierani przez swoją Panią Dziekan, zagrali m.in. utwory F. Chopina, S. Rachmaninowa i P. Czajkowskiego.

Delegacja z Jałty w gościnie u Prorektora ds. Nauki prof. T. Paneckiego (fot. M. Skowroński)

Prof. Marian Dzimko (od lewej) wymienia dokumenty umowy z prof. J. Berdowskim (fot. M. Gawrońska)

W ostatnich dniach (19-20 maja) gościliśmy również delegację Uniwersytetu w Żylinie (Słowacja) na czele z Prorektorem prof. Marianem Dzimko. Goście przeprowadzili rozmowy na temat możliwości współpracy na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym oraz w Studium Języków Obcych. W ramach umowy o współpracy, która została podpisana przy okazji wizyty, mamy nadzieję na rozwój kontaktów w ramach programu Socrates/Erasmus i CEEPUS. Podczas spotkania z władzami uczelni podnoszona była również kwestia nowych możliwości, które niesie ze sobą program Erasmus Mundus. Już w czerwcu

ma się odbyć wizyta przygotowawcza w ramach programu Socrates/Erasmus.

Joanna Kulka

OKNO NA EUROPE

Częstochowska Wyższa Szkoła Pedagogiczna może stać się jednym z elementów mostu, który połączy uczelnie Europy Wschodniej z partnerami z zachodu kontynentu. Takie wnioski nasuwają się po wizycie delegacji z Państwowego Uniwersytetu w Chersoniu.

Kilkuosobowa delegacja z ukraińskiego uniwersytetu gościła w Polsce na zaproszenie JM Rektora WSP prof. Janusza Berdowskiego. Przewodniczyli jej JM Rektor Państwowego Uniwersytetu Pedagogicznego w Chersoniu prof. Jurij I. Bielajew. Głównym celem wizyty było „odświeżenie” nawiązanej wcześniej współpracy pomiędzy częstochowską i chersońską uczelnią. W toku rozmów okazało się, że studenci z Ukrainy są bardzo zainteresowani studiami w Polsce i nauką języka polskiego. Zainteresowanie naszymi metodami kształcenia przejawia również kadra naukowo-dydaktyczna. Z wypowiedzi członków delegacji wynika, że duże wrażenie robi na nich zaplecze dydaktyczne, aparatura oraz nowoczesna

baza naszej uczelni. Większe możliwości stwarza, a zarazem kolorytu wzajemnej współpracy dodaje, członkostwo Polski w Unii Europejskiej. Często chowianie są również zainteresowani podjęciem szerszej współpracy niż dotąd. Jedną z nich może być udział studentów z Chersonia w zajęciach wakacyjnej Letniej Szkoły Języka i Kultury Polskiej. By jednak przyjazd studentów z Ukrainy mógł być możliwy, potrzebne jest uregulowanie niezbędnych formalności na szczeblu międzynarodowym.

*Studentki z Chersonia
(fot. M. Makowski)*

*Spotkanie Władz Uczelni z delegacją z Chersonia
(fot. M. Makowski)*

Strona ukraińska ma nadzieję, że dzięki WSP uda jej się nawiązać jeszcze lepsze stosunki z uczelniami z Francji i Wielkiej Brytanii. Kilkakrotnie w dwustronnych rozmowach podkreślano, iż współpraca międzynarodowa to szansa na fundusze, a dzięki temu realizację wzajemnych przedsięwzięć naukowych.

Innym punktem programu wizyty delegacji z Chersonia był udział w międzynarodowym seminarium zatytułowanym „Polsko-Ukraińskie stosunki gospodarcze, polityczne i społeczne”. Właśnie m.in. w tym celu do Częstochowy przyjechały na miesięczny staż studentki z Uniwersytetu w Chersoniu. Wspólnie z naukowcami i studentami z Instytutu Zarządzania i Marketingu – członkami Studenckiego Naukowego Koła Ekonomii „Bilans” – goszczące u nas studentki wygłosiły referaty poświęcone historii stosunków polsko-ukraińskich, mniejszości narodowych w obu krajach i dalszych perspektyw ich rozwoju.

Marek Makowski

Uwłaszczenie

Prawo dla maluczkich,
Dla wielkich jest siła,
I tak ta nasza władza
Wszystkich uwłaszczyła.

Zbigniew Grzędzielski

Z naszej studenckiej galerii – Agnieszka Charko

ROŚNIE EWIDENCJA

W Dziale Nauki, prowadzącym ewidencje uzyskanych stopni naukowych na Wydziałach, które mają uprawnienie do nadawania stopnia naukowego doktora, rośnie rejestr.

6 kwietnia 2004 r. na Wydziale Filologiczno-Historycznym odbyła się obrona rozprawy doktorskiej mgra Norberta Morawca nt. „Historiografia Patriarchatu Moskiewskiego o unii brzeskiej i unitach 1805–1917” napisanej pod kierunkiem prof. dra hab. Tadeusza Srogosza z Instytutu Historii WSP Częstochowa.

Recenzentami w przewodzie byli prof. zw. dr hab. Czesław Bartnik (Katedra Teologii Historycznej KUL) i prof. dr hab. Piotr Stawiński (Instytut Historii WSP Częstochowa).

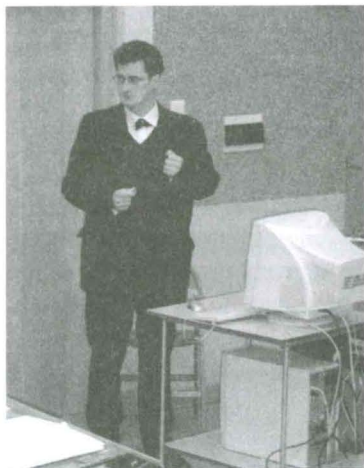
Jak wynika z życiorysu naukowego mgra Norberta Morawca, Unia Brzeska była od lat przedmiotem zainteresowań badawczych doktoranta. Pracę licencjacką w WSP Częstochowa przedstawił na temat: „Unia Brzeska w historiografii polskiej w okresie dwudziestolecia międzywojennego”, zaś pracę magisterską w Uniwersytecie Łódzkim na temat: „Ksiądz Edward Likowski jako historyk Unii Brzeskiej”.

Mgr Norbert Morawiec zatrudniony został w październiku 2000 r. w Zakładzie Dydaktyki i Metodologii Historii w Instytucie Filozoficzno-Historycznym WSP.

* * *

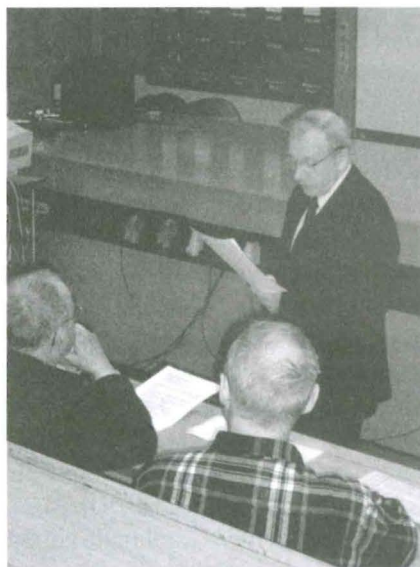
19 maja 2004 r. na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgra Piotra Smoka pt. „Wpływ budowy atomowej i strukturalnej kryształów oksyboranów na ich wybrane własności optyczne”. Promotorem rozprawy był prof. dr hab. Janusz Berdowski (Instytut Fizyki WSP), a recenzentami: prof. dr hab. Zbigniew Tylczyński (Uniwersytet A. Mickiewicza w Poznaniu), prof. dr hab. Michał Małachowski (WSP w Częstochowie), prof. dr hab. Wacław Bała (Uniwersytet M. Kopernika w Toruniu).

Mgr Piotr Smok jest absolwentem kierunku Fizyka, a od 1997 r. asystentem w Katedrze Fizyki Ciała Stałego.

Piotr Smok

Fot. R. Miedziński

Prof. dr hab. J. Berdowski odczytuje swoją opinię o doktorancie

Praca naukowa mgra Piotra Smoka koncentrowała się w głównej mierze na badaniach teoretycznych obejmujących obliczenia struktury pasmowej ciał stałych. Jest autorem programu komputerowego pozwalającego wyznaczyć strukturę pasmową ciał stałych z wykorzystaniem dwóch modeli pseudopotencjału: półempirycznego pseudopotencjału Cohena-Heina oraz nielokalnego „zachowującego normę” pseudopotencjału Bacheleta-Hamanna-Schlütera. Opracowanie tego

torem programu komputerowego pozwalającego wyznaczyć strukturę pasmową ciał stałych z wykorzystaniem dwóch modeli pseudopotencjału: półempirycznego pseudopotencjału Cohena-Heina oraz nielokalnego „zachowującego normę” pseudopotencjału Bacheleta-Hamanna-Schlütera. Opracowanie tego

programu wymagało gruntownej wiedzy teoretycznej z zakresu fizyki ciała stałego oraz praktycznej z zakresu informatyki. Opracowany program komputerowy z powodzeniem został wykorzystany do wyznaczenia: struktury pasmowej, funkcji gęstości stanów, funkcji dielektrycznej, momentów dipolowych przejść międzypasmowych oraz innych własności fizycznych nowych rodzajów kryształów. Na podkreślenie zasługuje fakt, iż metoda pseudopotencjału po raz pierwszy została zastosowana przez mgra Piotra Smoka do analizy kryształów o tak skomplikowanej budowie wewnętrznej jaką posiadają kryształy oksyboranów – czytamy w opinii promotora.

WSP GOSPODARZEM CYKLICZNEGO SPOTKANIA NA TEMAT INFORMATYZACJI PROCESU KSZTAŁCENIA

W dniach 31 marca i 1 kwietnia 2004 r. WSP w Częstochowie była gospodarzem Forum Pełnomocników Rektorów Wyższych Szkół Pedagogicznych ds. Informatyzacji Procesu Kształcenia. Omawiano opracowany wcześniej program ramowy przygotowania nauczycieli w zakresie technologii informatycznej. Poruszono sprawy związane z organizacją kursu dla dydaktyków, który ma się odbyć w czerwcu w miejscowości Sobieszewo. W szkoleniu ma wziąć udział m.in. zespół z częstochowskiej WSP. Dyskutowano także na temat działań mających na celu wykorzystanie unijnych funduszy strukturalnych tego programu.

Zainteresowanych informujemy, iż na naszej strony internetowej (www.wsp.czyst.pl) można znaleźć informacje dotyczące procesu komputeryzacji kształcenia.

NASI LAUREACI

Studenci częstochowskiej WSP zostali laureatami w Regionalnym Finale Konkursu na Najlepszego Studenta Rzeczypospolitej Polskiej Primus Inter Pares Primus Ekspert 2004!

Tegoroczne rozstrzygnięcie konkursu, który swoją tradycją sięga do lat 60. XX wieku, odbyło się w sali sesyjnej Urzędu Miasta w Częstochowie 14 maja 2004 r. Zgromadzonych gości powitał pełnomocnik Krajowego Biura Konkursu Primus Inter Pares Marek Balt. Wyjaśnił, że nagrody przyznawane są nie tylko za doskonałe wyniki w nauce, ale przede wszystkim dla studentów pracujących na rzecz innych, podejmujących niekonwencjonalne projekty, realizujących zadania o charakterze charytatywnym.

W tym roku na uhonorowanie zasłużyło dwoje studentów WSP. II miejsce w konkursie zajęła studentka piątego roku Wydziału Pedagogicznego Katarzyna Piłka. Ma ona na swoim koncie liczne osiągnięcia i wydajnie pracuje na rzecz innych. Prowadzi zespoły taneczne – Zespół Folklorystyczny „Jurajskie Igraszki” i Formację Taneczną „Pokusa”. Współpracuje z Gazetą Myszkowską, zamieszczając w niej teksty o charakterze kulturalnym. Jej średnia w nauce przekracza 4,75.

Wyróżnienie w konkursie zdobył również student I roku administracji (także tegoroczny absolwent kierunku historia) Piotr Urbaniak. W historii WSP zapisze się on jako przewodniczący Uczelnianej Rady Samorządu Studentów. Organizuje juwenalia, a także kulturalną jesień studentów. Pracuje w senacie Uczelni. Piotr jest również członkiem Rady Fundacji Parlamentu Studentów RP. Na co dzień pracuje w Szkole Podstawowej w Mokrej koło Kłobucka.

W uroczystości wręczenia nagród uczestniczył JM Rektor WSP prof. dr hab. Janusz Berdowski i Prorektor ds. Nauczania i Wychowania dr Jerzy Mizgalski.

Marek Makowski

Od lewej: JM Rektor WSP prof. Janusz Berdowski, Katarzyna Piłka, Prorektor ds. Nauczania i Wychowania dr Jerzy Mizgalski, Piotr Urbaniak (fot. M. Makowski)

PIELGRZYMKA AKADEMICKA

W poprzednim numerze zachęcaliśmy Czytelników do udziału w 68. Ogólnopolskiej Pielgrzymce Akademickiej, przedstawiając szczegółowy program. Z naszym obiektywem oczekiwaliśmy (i wypatrywaliśmy „naszych”!) na wiadukcie kolejowym, jak zwykle przeżywając chwile wzruszenia: poczty sztandarowe, szpalery

dostojników w gronostajach, rozśpiewana młodzież z transparentami swoich Uczelni, nawet młoda para ... wszyscy ze znakiem radosnego przeżycia zdążali ku Jasnej Górze.

Tygodnik Katolicki „Niedziela” z 23 maja 2004 r. na s. 6 zamieścił krótką relację z tego spotkania.

Pójdź za Mną – to hasło towarzyszyło 68. Ogólnopolskiej Pielgrzymce Akademickiej, która odbyła się w dniach 7-9 maja. Uczestniczyło w niej ok. 4 tys. studentów, 160 rektorów i profesorów oraz 73 duszpasterzy. W pią-

tek w wieczornej modlitwie uczestniczył bp Henryk Tomasik z Siedlec. W sobotę Apel Jasnogórski poprowadził bp Marek Jędraszewski – delegat Konferencji Episkopatu Polski ds. Duszpasterstwa Akademickiego, a Mszy św. przewodniczył bp Piotr Jarecki, który w homilii, nawiązując do hasła pielgrzymki, powiedział do młodzieży: *To od Was zależy – W Polsce i w Europie – jaki kształt będzie miał nasz katolicyzm. Czy będzie tylko przeżyciem, kultem, czy też*

Fot. A. Pietrzyk

intelektualną propozycją kulturową do wprowadzenia w życie.

Młodzież wysłuchała konferencji pt. *Abyśmy byli święci i nieskalani...* ks. prof. Piotra Pawlukiewicza z Warszawy oraz koncertu Tomka Kamińskiego, obejrzała również spektakl pt. *Parakabaret 5 Przypowieści* Teatru „A” z Gliwic. Pielgrzymka była także okazją do spotkania

25 rektorów i prorektorów uczelni technicznych, szkół morskich i Uniwersytetu Zielonogórskiego. W niedzielę, na zakończenie pielgrzymki, Mszę św. w Bazylice odprawił bp Marek Jędraszewski, a homilię wygłosił bp Józef Zawitkowski z Łowicza. Za organizację odpowiedzialny był ks. Bogdan Bartoń z Warszawy.”

TARGOWO, NAUKOWO I KULTURALNIE

Już po raz drugi odbyły się w Częstochowie Regionalne Dni Książki. Nie zabrakło na nich akcentów związanych z działalnością Wyższej Szkoły Pedagogicznej.

Nie często trafia się częstochowianom i innym mieszkańcom regionu możliwość poznania pełnej oferty wydawniczej oficyny WSP. Taka okazja nadarzyła się w dniach 7–9 maja. W Miejskiej Galerii Sztuki zjawili się wszyscy ci, którzy kochają książki, publikują je, piszą, wydają lub zwyczajnie są zapalonymi czytelnikami. Jednym z większych i bogatszych w oferty było stoisko WSP. Pracownicy wydawnictwa zaprezentowali książki wydane już jakiś czas temu oraz te najnowsze – „ciepłe jeszcze”. Duże zainteresowanie wzbudziły nowości poświęcone regionowi częstochowskiemu. Można tak śmiało powiedzieć o książce Beaty Urbanowicz „Rzemiosło w Częstochowie w okresie międzywojennym (1918–1939)”. Opracowanie w wyczerpujący sposób przybliży dzieje oraz charakter rzemiosła w Częstochowie. Dużym zainteresowaniem zwiedzających cieszyła się również praca Waldemara Palusa „Życie społeczno-polityczne w Częstochowie w latach rewolucji 1905–1907”.

Przy stoisku Wydawnictwa WSP mgr E. Sadowska i mgr W. Paszkowski

Ad. Jacek Łydzba z Instytutu Plastyki prezentował zwiedzającym jak powstaje papier

tutaj absolwentów WSP. Jedną z nich była młoda, ale niezwykle utalentowana poetka częstochowska Wioletta Grzegorzewska. Na zaproszenie organizatorów do kawiarenki literackiej przybyła również prof. dr hab. Elżbieta Hurnikowa. Zgromadzona w kawiarence publiczność wysłuchiwała jej opowiadań na temat życia literackiego regionu, kondycji wydawnictw, poziomu powstających utworów. Nie zabrakło również osobistych wspomnień.

W trakcie imprezy zaprezentował się również absolwent Wydziału Wychowania Artystycznego Tomasz Wolski, znany częstochowski rysownik. Jego twórczość można porównać do prac Gwidona Miklaszewskiego czy Andrzeja Mleccki. Chociaż porównywać artystów, to tak jak grzeszyć...

Tomasz Wolski, rysownik, absolwent WSP, prezentuje swoje prace

Marek Makowski
Fot. M. Makowski

SPOTKANIA Z MUZYKĄ

21 kwietnia 2004 r. miłośnicy muzyki spotkali się w Regionalnym Ośrodku Kultury na cyklicznym koncercie pedagogów Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie. Prowadząca koncert dr Elżbieta Szwed mówiła o utworach, kompozytorze i artystach. Ad. Maciej Zagórskiego, Prodziekana ds. Nauki Wydziału Wychowania Artystycznego, nie musimy przedstawiać naszym Czytelnikom. Jest częstym gościem na naszych łamach. Dziś, korzystając z biogramu, jaki przygotowała dr E. Szwed, przedstawimy mgra Andrzeja Otrembę, który wykonywał tego wieczoru utwory na gitarze:

dr Elżbieta Szwed

„Jest absolwentem Akademii Muzycznej im. K. Szymanowskiego w Katowicach. Prowadzi ożywioną działalność koncertową w kraju i za granicą – współpracuje jako solista z orkiestrami Filharmonii Śląskiej, Zabrzeńskiej, Opolskiej, Częstochowskiej. Koncertuje również jako kameralista w różnych składach instrumentalnych. Jest laureatem nagród prestiżowych, międzynarodowych i krajowych konkursów gitarowych – m.in. we włoskim Frosinone (1992 r. III nagroda), Kielcach (1995 r. I nagroda) oraz półfinalistą konkursów w Kolonii (1998 r.), Aleksandrii (1999 r.) i Paryżu (2002 r.)

W 1998 r. otrzymał stypendium Ministra Kultury i Sztuki. Od 2000 r. jest asystentem w Instytucie Muzyki WSP w Częstochowie”.

* * *

W ramach Dni Pamięci – „Żydzi Częstochowianie” (o imprezie tej piszemy dużo w dzisiejszym numerze), 22 kwietnia 2004 r. miał miejsce koncert w Filharmonii Częstochowskiej, podczas którego jednym z trzech solistów był ad. Maciej Zagórski z Instytutu Muzyki. W jego wykonaniu usłyszeliśmy Fantazję polską op. 13 Fryderyka Chopina.

* * *

Blisko czterdziestogodzinna podróż musieli pokonać artyści z Jałty, by zaprezentować się częstochowskiej publiczności. Dwaj studenci Krymskiego Państwowego Humanistycznego Instytutu, Siergiej Szulatiw i Aleksander Gałunienko, sięgnęli po repertuar „z najwyższej półki”, demonstrując w obszernym programie doskonały warsztat techniczny. Co do kwestii interpretacji, zdania słuchaczy były podzielone, ale tak bywa ze sztuką. Każdy ma prawo inaczej ją odbierać. Redakcja należy do grona osób, które pozostają pod wrażeniem gościnnego występu krymskich studentów, którym towarzyszyła (także wykonawczo – odtwarzając na dwa fortepiany z Aleksandrem Gałunienko koncert P. Czajkowskiego) Dziekan Wydziału Wychowania Artystycznego E.Ł. Szaposznikowa.

Od lewej: mgr Andrzej Otremba, ad. Maciej Zagórski

Fot. J. Kułska

Z SAL WYSTAWIENNICZYCH

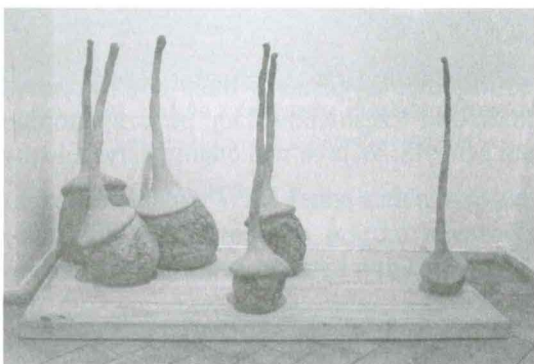
SPOTKANIA

W dniach 13–27 lutego 2004 roku Muzeum Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu prezentowało dorobek pracowników Zakładu Rzeźby Instytutu Plastyki naszej Uczelni. Komisarzem wystawy pt. „Spotkania” był prof. Alojzy Gryt.

Obszerną recenzję wystawy, zatytułowaną „Rzeźby – czyste formy i przestrzenne poematy, opracował Zbigniew Makarewicz.

Fot. Marek Mielczarek

„Muzeum Sztuk Pięknych we Wrocławiu już nieraz przestawiało interesujące zjawiska [...]. Tym razem (luty 2004) sale muzealne ASP gościły rzeźbiarzy związanych z częstochowską Wyższą Szkołą Pedagogiczną, w której na Wydziale Wychowania Artystycznego jest usytuowany Instytut Plastyki, a w nim Zakład Rzeźby kierowany przez Edmunda Muca. Pod tą nazwą pracuje zespół ofiarnych pedagogów kształcących przyszłych nauczycieli plastyki dla szkół podstawowych i średnich. Wgląd w to, kim są i czym się zajmują *nauczyciele nauczycieli*, jest zajmujący sam w sobie, bo przecież skutki ich pracy odezwią się w siódmym pokoleniu Polaków.[...]

Mielimy pokaz niewielu prac i nie możemy poznać szerzej indywidualności autorów. Na pewno należą oni do twórców w stosunkowo łatwo rozpoznawalnej szerokiej kodyfikacji takiej sztuki pięknej, którą nazywamy rzeźbą i to rzeźbą współczesną europejską. Okcydentalizm tej orientacji szczególnie *neomodernizm* pozostawiają jednakże tak rozległe obszary dla samookreślenia

się, do wyboru indywidualnych stylistyk, że wyraźne różnice właśnie stylistyczne należą do reguły, a więc i nie zaskakują. To, co jest w pewnym sensie wyjątkowe, to fakt, że grupa częstochowskich rzeźbiarzy spełnia wymagania rozpoznanych reguł z niewymuszoną maestrią. Ci rzeźbiarze odkrywają istotne powody do określenia swojej odmienności i zmierzają tam, gdzie otwierają się jeszcze niezagospodarowane możliwości przestrzennej kreacji. [...]”

W dalszej części Autor kolejno odnosi się do poszczególnych artystów i ich prezentacji. Opracowanie jest wnikliwe, szczegółowe, a więc i obszerne, zrezygnujemy więc z przytoczenia go. Jeszcze raz wymienimy – w kolejności alfabetycznej naszych artystów i odnotujemy ich prezentacje:

- prof. Alojzy Gryt (kompozycje „Rysunek przestrzenny”);
- mgr Artur Lubos (Kompozycje „Ubywanie”);
- ad. Marek Mielczarek (dziesięcioelementowa praca „Jesienny nastrój”);
- mgr Edmund Muc (cztery medale);

- ad. Anna Stawiarska (trzyelementowa praca „Skalne monstrancje” i pięcioelementowa praca „Owoce rozmów z Adi”);
- ad. Leszek Wieluński (cztero- i sześćelementowe cykle medali).

Nasze kronikarskie odnotowanie wystawy naszych rzeźbiarzy zakończmy zdaniem, wieńczącym recenzję Zbigniewa Makarewicza:

„Być może wystawa *Spotkania* mogłaby mieć inny tytuł, ale jeśli są to tylko *Spotkania*, to trzeba uznać, że spotkali się na tej wystawie rzeźbiarze bardzo świadomi reguł gatunku i wierni powołaniu do odnawiania formy w materii”.

INSPIRACJE BIBLIJNE

1 maja 2004 roku, w dniu wejścia do Unii Europejskiej, a równocześnie inauguracji XIV. Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Sakralnej *Gaude Mater*, w Galerii Ośrodka Promocji Kultury „Gaude Mater” w Częstochowie odbył się wernisaż prof. Jerzego Filipa Sztuki z Instytutu Plastyki. Okolicznością tej prezentacji było 35-lecie działalności twórczej.

Gości powitała Małgorzata Nowak, dyrektor Ośrodka Promocji Kultury i festiwalu, głos zabrał Naczelnik Wydziału Kultury i Sztuki Urzędu Miasta Ireneusz Kozera, wypowiedział się Artysta (nam również poświęcił swój czas – w dzisiejszym numerze w *Wywiadzie miesiąca*), a wprowadzenia do wystawy Jerzego F. Sztuki pt. „Inspiracje biblijne” w ramach XIV-ego Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Sakralnej *Gaude Mater* dokonał ks. dr Bronisław Preder.

Wdzięczni Księdzu Doktorowi za udostępnienie materiału, publikujemy Jego wystąpienie, składające do głębokich przemysłów.

„Współczesna cywilizacja zdominowana przez wszechobecne myślenie postmodernistyczne lekceważy bądź odrzuca takie pojęcia jak wartość moralna, prawda czy dobro. Wszystko jest dozwolone, jeśli przynosi korzyść.

Postmodernizm nie zaatakował jednak piękna i jego symboliki.

Wystawa prac prof. Sztuki poprzez bi-

blijną symbolikę zwraca uwagę na kategorię piękna i poprzez nią usiłuje niejako zatrzymać współczesnego człowieka, zawrócić go z szaleńczej drogi do samozagłady.

Bo piękno w Biblii utożsamia się z dobrem. Stąd znamienne słowa z Księgi Rodzaju: „I widział Bóg, że były dobre.” (Rdz. I, 18) można przetłumaczyć również „I widział Bóg, że były piękne.” (Hebr: *tob* oznacza zarówno *piękny* jak i *dobry*). Bóg ma wiele imion, ale jedno z nich to Piękno, a drugie Dobro.

W świecie ludzkim piękno nie jest wynikiem cech zewnętrznych lecz jest emanacją pewnego stanu ducha. Forma to przejaw piękna. Mistyczka niemiecka A.K. Emerrich powiedziała: „Nic nie jest czystą formą. Wszystko jest substancją i działaniem za pośrednictwem znaku”. W dziele artystycznym sens symboliczny jawi się jako pierwszy, przed kreacją piękna – i jest świadectwem ducha.

Pierwszy obraz na prezentowanej tu wystawie ośmieliłbym się nazwać: „Stop !”. „Nie patrz już pod nogi. Nie patrz na swoje nogi. Popatrz na nogi ukrzyżowanego Chrystusa. One poprowadzą cię do Światłości.”

Jezus powiedział: „Kto idzie za mną, nie będzie chodził w ciemnościach, lecz będzie miał światło życia.” (J.8,12).

Do tego światła prowadzi nas Jerzy F. Sztuka poprzez konsekwentnie rozwijaną kategorię piękna.

Autor idzie raczej drogą obrazów rytmicznych, rzadko odwołuje się do obrazów realistyczno-naśladowczych czy schematyczno-naśladowczych. Zastosowana tu idea rytmu otwiera nieobjęte perspektywy. Każdy człowiek ma swój własny rytm. Rytm rządzi światem przyrody, zjawiskami na niebie i ziemi, całością życia, kosmosem. W twórczości Profesora dominuje rytm tryptyku, trójkąta, koła i kuli.

Trójkąt wyraża trójnię. Trójnia to wnętrze jedności. Jeden daje początek dwóm, dwie zrodziły trzecią, a trzecia dała początek tysiącom. Trójkąt symbolizuje wpływ ducha na materię, aktywność na bierność. Geometryczny kształt trójni – trójkąt – jawi się jako symbol Trójcy Św., niekiedy jako symbol trzech światów: niebieskiego, ziemskiego i podziemnego.

Może również wyrażać trzy etapy mistycznego zjednoczenia: 1. drogę oczyszczenia, 2. drogę oświecenia, 3. drogę zjednoczenia, lub symbolizować przeszłość, teraźniejszość i przyszłość, poczucie nieodwołalności i pełni, ważność i wystarczalność wydarzenia.

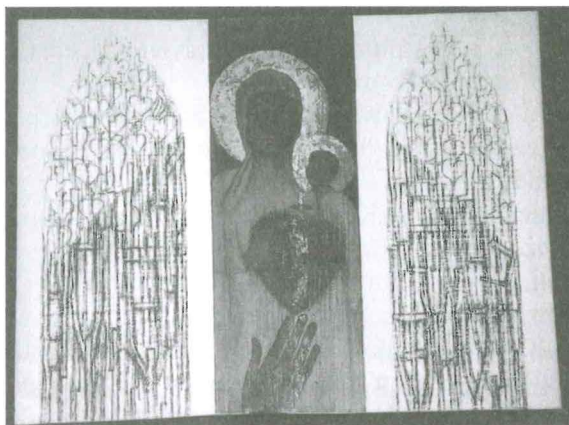
Jeżeli chodzi o symbolikę *koła* to wyraża ono Boga i jego odwieczność (Dn,7,9). W średniowiecznej rozecie (kole) Chrystus był przedstawiany jako zwycięzca, powracający, aby zakończyć historię.

Według Junga przeciwieństwa są symbolizowane przez krzyż i kwadrat, a ich przewyżczanie przez koło. Niektórzy mówią, że koło symbolizuje przykazanie miłości Boga. Im bardziej zbliżamy się do Boga, tym bardziej zbliżamy się do siebie, do naszego centrum.

Kula, związana znaczeniowo z symboliką koła jako przestrzenna figura, może oznaczać absolutną doskonałość Boga.

Dzwon – jego dźwięk – jest symbolem stwórczej mocy Boga. Niektórzy twierdzą, że podobno dźwięk był u początku stworzenia, był tym, co Bóg stworzył jako pierwsze, tym, co dało początek światłu, powietrzu i ogniovi.

Po tej ogólnej introdukcji przyjrzyjmy się bliżej prezentowanym na wystawie pracom. Zaraz na początku przyciąga naszą uwagę dyptyk „Krucyfiks islandzki” – odwołujący się do odnalezionych na Islandii fragmentów krzyża z IX wieku. Układ włosów Ukrzyżowanego przypomina skrzydła unoszone przez silny wiatr, a może języki ognia lub wybuchający strumień gejzerów, których dużo na Islandii. Ogólnie biorąc ten układ włosów nawiązuje do żywiołów przyrody. Coś podobnego można odnaleźć jeszcze dzisiaj w rysunkach i malowidłach ludzi z kultur pierwotnych żyjących na półwyspie Malaka, gdzie gwałtowna symbolika życia i śmierci przenoszona jest na symbolikę jednego z żywiołów. Patrząc na ten dyptyk w świetle takiej interpretacji możemy z niego odczytać ważne przesłanie ewangeliczne: Chrystus przez swoją śmierć stał się dla nas źródłem wody wytryskującej ku życiu wiecznemu (J.7,13), a także źródłem Ducha Św., którego symbolem w Biblii jest zarówno ogień, woda jak i wiatr.

Drugim obiektem wybijającym się z tła jest tu kompozycja przestrzenna „Edyta Stein” (I i II). Krzyż z brązu – znak zwycięstwa nad wszelkimi rodzajami totalitaryzmów i terroru. Ukazana na planie krzyża postać Świętej opasana jest drutem kolczastym obozu koncentracyjnego, ale trzyma się kurczowo gotyckich ramion krzyża – zwycięskiego krzyża. Największym źródłem nieszczęść dzisiejszego świata są różne postacie totalitaryzmu wyzwalamy terrorizm, a rodzące się z idei fałszywego mesjanizmu politycznego chcącego uszczęśliwić ludzkość siłą, bez Boga, jedynie w oparciu o działania polityczne i społeczno-ekologiczne reformy. Jeżeli ludzkość nie przejdzie przez krzyż Chrystusa jak przez bramę, nie może być nadziei na jakiegokolwiek odrodzenie świata.

Ważnym zestawem prac Jerzego F. Sztuki są reliefy. Relief ma symboliczny związek z pojęciem prawdy. Zatarci – symbolizuje zagubienie w uczuciach. Autor używa w ich konstrukcji detali gotycko-sakralnych, elementów pochodzących ze starych, drewnianych ornamentów ołtarzowych. Te znalezione wśród śmieci ocalałe fragmenty gotyckie rzucone w artystyczną przestrzeń wołają o całość, o ocalenie swojej sakralności, niejako o powrót do sakralnego życia, bo przecież, jak mówi Pismo (Dz. 17,28) „... w Nim

INSPIRACJE
BIBLIJNE

14. Międzynarodowy
Festiwal Muzyki Sakralnej
GAUDE MATER

JERZY FILIP SZTUKA
35- lecie
działalności
twórczej

Zapraszamy na wernisaż
w sobotę 1 maja 2004
o godzinie 15.00

Galeria Ośrodka Promocji Kultury „Gauze Mater” w Częstochowie
ul. Dąbrowskiego 1, tel. 0/34 324 36 38 www.gaudemater.pl

(w Bogu) żyjemy, poruszamy się i jesteśmy”. Skoro Bóg jest Święty, to tylko w Świętości – w *Sacrum* – naprawdę żyjemy. Człowiek nie może mieć życia wyłącznie świeckiego - *profanum*. Desakralizacja życia prowadzi w dzisiejszym świecie do zagubienia, lęków i depresji. (Statystyki światowe oceniają liczbę chorych na depresję na ok. 500 mln!) Te reliefy przypominają nam słowa Pisma Św. „Czy jecie, czy pijecie, czy cokolwiek innego czynicie – wszystko na chwałę Bożą czyńcie”.

Na wystawie uwagę naszą przyciąga też cykl sześciu ikon. Ikona to „okno do nieba”. Częstochowa – miasto posiadające tak niezwykłą ikonę Maryi jest też dla licznych rzesz pielgrzymujących tu pątników takim „miastem z oknem do nieba”. W ikonie z motywem ręki odczytać można myśl, że cała osoba Maryi, wyrażająca całe jej życie (nie tylko przedstawiana zwyczajowo twarz) jest „oknem do nieba”.

„Tres vidit et unum adoravit” (Jan Paweł II) nawiązuje z kolei do wątku Abrahama. Zobaczył on Pana jako trzech mężów – a skoro trzy osoby są sobie równe, skoro są jak wierzymy Jednym, to łączy je Miłość. Tylko Bóg – Miłość może wyzwolić człowieka z lęku. Tryptyk maryjny „Dotknijcie i zobaczcie” pozwala rzeczywiście namacalnie, dotykiem przekonać się, jak delikatna jest miłość Boga, który nie narzuca się szanując wolną wolę człowieka, ale przez swoje Miłosierdzie i pośrednictwo swej Matki pragnie zagoić rany serca wywołane przez grzech.

Zwieńczeniem wystawy jest cykl lawowanych akwarel „Dekalog”. Dekalog oznacza „dziesięć słów Boga”. To nie „dziesięć przykazań” – ta nazwa pojawiła się dopiero w IV wieku i pochodzi od Św. Augustyna. W Biblii jest mowa tylko o „dziesięciu słowach Boga”. Słowo jest znakiem łączności osób. Za słowem tym stoi sam Bóg. Bóg – Miłość. „Na początku było Słowo, a Słowo było u Boga i Bogiem było Słowo” (J.)

Za „słowem Boga” stoi Bóg. Odrzucenia Słowa Bożego, jednego z dziesięciu jest odrzuceniem osobowego Boga, który jest Miłością. Ukazując dziesięć przykazań Bożych w dziesięciu postaciach – osobach Autor podkreśla tę osobową relację: relację miłości. Odrzucając Boże przykazania odrzucając Miłość, a życie bez miłości jest pozbawione sensu, staje się absurdem.”

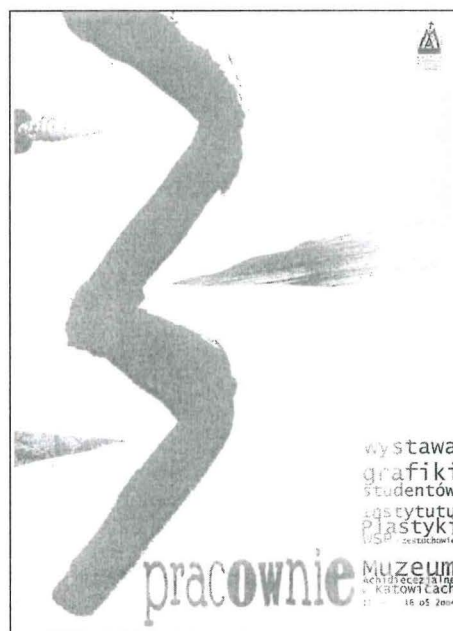
PRACOWNIE GRAFICZNE

Ks. dyr. Muzeum Archidiecezji w Katowicach Henryk Pyka, otwierając wystawę „Pracownie” Instytutu Plastyki WSP w Częstochowie, szczególnie podkreślił poziom artystyczny prac, jak również

Ks. Henryk Pyka,
Dyrektor Muzeum
Archidiecezji
w Katowicach
(fot. R. Osadczy)

wieloletnią współpracę artystów profesjonalnych z Muzeum. Obok licznej grupy naszych studentów i pracowników grafiki przyszło wielu znakomitych artystów i władze ASP w Katowicach, m.in. prof. prof. Jan Szmatoch, Roman Kalarus czy wieloletni dziekan Tadeusz Grabowski. Radość spotkania i wspomnienia dodawały znaczenia wernisażowej imprezie. Tomasz Chudzik, komisarz wystawy „Trzy Pracownie”, we wstępie do katalogu (czarno-białego) podkreśla inicjatywę prof. Ryszarda Osadczego – publicznych prezentacji graficznych. W „Słowie o Instytucie Plastyki” w XX-lecie kierunku słusznie podkreśla, że przez wszystkie lata byliśmy świad-

kami, organizatorami i uczestnikami dziesiątek prezentacji artystycznych, promocji dyplomów w profesjonalnych galeriach Gaude Mater, BWA czy Bon ART. Gościnnie korzystaliśmy z pomieszczeń Politechniki Częstochowskiej na Wydziale Metalurgicznym w prowadzonej przez nas Galerii Bimetal. Warto wspomnieć wspaniałą prezentację kierunku plastycznego na przełomie lat '87/'88 w Galerii Emaus w dolnym kościele św. Wojciecha na wystawie „Rodzinny Dom”, udokumentowanej katalogiem.

Dzisiaj łatwo o tym wspominać, ale w owym czasie, w tamtych warunkach politycznych, działania niosły ze sobą nie tylko satysfakcję, ale wiele problemów. Warto przytoczyć wspólną ocenę krytyka sztuki Wojciecha Skrodzkiego, który po obejrzeniu w pracowni specjalizacji Grafiki bardzo wielu grafik wykonanych w różnych technikach m. in. w akwaforcie, akwatincie, cynkografii, linorycie i w różnych technikach eksperymentalnych podziękował za „ucztę”, jakiej doznał oglądając grafiki wykonane przez naszych studentów.

W 1987 r. w XI Ogólnopolskim Przeglądzie Grafiki Studenckiej w Krakowie organizowanym przez Akademickie Biuro Kultury i Sztuki „Alma-Art” oraz Wydział Grafiki Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie uczestniczyli studenci wszystkich uczelni artystycznych w kraju i uczelni pedagogicznych z wychowaniem plastycznym jury zakwalifikowało prace 8 studentów WSP w Częstochowie (katalog), a otrzymanie II nagrody przez naszą studentkę Jadwigę Kucharską-Jartalską było wspólnym sukcesem grafiki kierowanej przez Ryszarda Osadczego.

Ciągłość zdarzeń i ciągłość prezentacji oraz liczne sukcesy artystyczne naszych studentów i pracowników przyjmujemy z ogromną radością i satysfakcją. Niezwykle ważnym wydarzeniem była wystawa Instytutu Wychowania Artystycznego (IWA) w r. 1988 w salach BWA. Ważne miejsce w tych pokazach zajmuje wystawa „Częstochowa moje miasto” 11 listopada 1988 r. w 70-tą rocznicę odzyskania niepodległości Polski w sali senatu starego budynku WSP otwarta przez nieżyjącego rektora Edwarda Polanowskiego.

Wystawa inspirowała niektórych uczestników do prezentacji prac odnoszących się tematycznie do wydarzenia, które po latach obchodzone jest w sposób szczególny, ale wówczas...

Warto wspomnieć wiele obron i prezentacji Instytutu Plastyki w Galerii nieistniejącego BON-ART ZPAP, czy w Galerii Promocyjnej GAUDE MATER w latach 1992, 1994. Ciągłość zdarzeń i ciągłość prezentacji znaczącego dorobku kierunku edukacji artystycznej w zakresie plastyki jest nie tylko ważną cechą, ale znakiem dalszego rozwoju.

W katalogu wystawy w Katowicach komisarz pisze, że „Wystawa jest piętnastą prezentacją grafiki w obrębie pracowni wypukłodruku, której opiekunem, a także inicjatorem cyklu wystaw jest prof. Ewa Zawadzka. Ponadto jest piątym wspólnym pokazem trzech pracowni graficznych: wklęsłodruku, druku płaskiego i wypukłodruku, co stanowi pełniejszy i szerszy obraz aktualnego stanu grafiki w Instytucie Plastyki w Częstochowie”.

Na tle szerzej prezentowanych na wystawie prac wykonanych w technice linorytu osobista wypowiedź pani profesor znacznie poszerzyła wiedzę uczestników wernisażu o stanie grafiki w Instytucie Plastyki w Częstochowie.

Warto zauważyć, że znakomici Goście wystawy podkreślali wyrównanie poziomu działań artystyczno-graficznych studentów ASP i studentów WSP kierunku artystycznego w Częstochowie, co jest najlepszą nagrodą naszego publicznego występu w stolicy Śląska – Katowicach.

Słowa podziękowania należą się realizatorom wystawy, naszym pracownikom: Zdzisławowi Wiatrowi (już po przewodzie II°) i Witoldowi Zarębie. Najserdeczniejsze podziękowania składamy na ręce ks. dyr. Henryka Pyki, duchowego pasterza i Przyjaciela artystów.

Od lewej: mgr Witold Zaręba, dr hab. Zdzisław Wiatr, prof. Ryszard Osadczy (fot. ze zbiorów R. Osadczego)

Ad. Tomasz Chudzik komisarz wystawy (fot. R. Osadczy)

PUNKTY DLA IFO

Akcja „otwartych drzwi” jest dziś powszechnie stosowaną formą promocji w uczelniach. W naszej również, jednak zasięg (akcje wydziałowe, bądź kierunkowe) i formy są mocno zróżnicowane. Powodzenie akcji zależy zarówno od rozpowszechnienia oferty, jak i przygotowania do spotkania z przyszłymi kandydatami na studia. Najatrakcyjniejszy program tego roku przygotował, naszym zdaniem, Instytut Filologii Obcych. Sukces możliwy był dzięki powszechnemu zainteresowaniu, zarówno ze strony Dyrekcji Instytutu, nauczycieli akademickich, jak i studentów. Aktywny udział dziesiątków ludzi było widać! „Stary gmach”

Fot. A. Pietrzyk

pry Al. Armii Krajowej 13/15, gdzie swą siedzibę ma Instytut, 22 kwietnia 2004 r. tętnił życiem. Hole na każdym piętrze, sale zaanektowane były dla akcji. Mnogość plansz, stołów z podręcznikami do nauki różnych języków, przy stołach wykładowcy i studenci gotowi do udzielania odpowiedzi na pytania zainteresowanej młodzieży, kiermasze nowych podręczników i książek używanych, próbny test dla odważnych i pragnących sprawdzić swoje szanse na indeks WSP, „quiz europejski” z nagrodami książkowymi, no i na koniec (bądź w przerwie kilkugodzinnego programu) kawa lub herbata z ciastem, upieczonym przez każdą grupę studencką.

Do „Quizu europejskiego”, przygotowanego przez Instytut Filologii Obcych przystąpiło sześć drużyn: z KLO, VII LO im. Kopernika, IV LO, LO im. Mickiewicza, 2 drużyny z IX LO im. Norwida. Wygrała drużyna z LO im. Norwida.

* * *

W dniach 4–7.05.2004r. z inicjatywy dr Joanny Ławnikowskiej-Koper odbyły się w IFO warsztaty

Fot. A. Pietrzyk

Od lewej: Christy Schwarz-Grill z dr Joanną Ławnikowską-Koper, Z-cą Dyrektora Instytutu Filologii Obcych

fikaty, które studenci otrzymali po warsztatach z pewnością będą się mogli powołać ubiegając się o zatrudnienie w firmach zagranicznych.

tłumaczeniowe dla studentów germanistyki. W ciągu cyklu spotkań mieli oni okazję zapoznać się z obowiązującymi w Unii Europejskiej wzorami pism urzędowych i pod okiem związanej od lat z austriackim biznesem pani Christy Schwarz-Grill „starali się o pracę w państwach Unii” pisząc odpowiadające najnowszym standardom curriculum vitae i podanie o pracę, a także listy motywacyjne. Prowadząca warsztaty stwierdziła, że zajęcia te były potrzebne, wiele osób nie wiedziało bowiem, że zbytnia skromność nie zawsze pomaga w warunkach konkurencji na rynku pracy, zwłaszcza, jeśli jest się czym chwalić. Na certy-

SZACH – MAT

13 maja 2004 r. zainteresowani mogli być świadkami (i uczestnikami) sportowych akademickich zmagani. W Częstochowskim Magazynie Sportowo-Akademickim *CEMSA* Nr 3(15) na str. 15 była zapowiedź, zaproszenie do udziału, skierowane do studentów uczelni częstochowskich. Ale jak się okazuje, nie tylko studenci dali się skłonić do uczestnictwa. Z dużą satysfakcją nasza Redakcja przyjęła wiadomość o sukcesie w Akademickich Mistrzostwach Częstochowy w szachach naszych pedagogów. Pierwsze miejsce zajął dr Andrzej Zbrzezny z Instytutu Matematyki i Informatyki, drugie student Bogusław Kocik, a trzecie – prof. Ryszard Osadczy z Instytutu Plastyki. On też był naszym informatorem o tym sukcesie i udostępnił dokumentację. Naszym zwycięzcom gratulujemy, a ciekawym rozstrzygnięć innych rozgrywek odsyłamy do kolejnego numeru *CEMSA'Y* – relacja z Dnia Sportu i Kultury w przygotowaniu.

Z dyplomami od lewej: prof. R. Osadczy, dr A. Zbrzezny, Bogusław Kocik (fot. ze zbiorów R. Osadczego)

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

Dr Stefan Jerzy Buksiński, w latach 1975-1983 dyrektor Biblioteki Głównej Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie, zmarł 5 maja 2004 roku.

Urodzony w 1922 r., ukończył szkołę powszechną tuż przed wybuchem II wojny światowej, podczas której zdał egzamin maturalny jako ekstern.

Od stycznia 1941 roku do wyzwolenia działał w tajnych organizacjach ZWZ i AK. Pracę nauczycielską rozpoczął w 1942 roku i kontynuował do 1944 roku na kompletach tajnego nauczania w zakresie szkoły średniej.

Po wyzwoleniu S.J. Buksiński studiował polonistykę i historię sztuki w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, uzyskując tytuł magisterski w 1949 r.

W latach 1947–1952 pracował w szkołach średnich Nałęczowa, a ponadto pełnił funkcję redaktora w Spółdzielni Wydawniczej „Książka i Wiedza” w Warszawie (lata 1951–1952).

Od roku 1952 do 1975 S.J. Buksiński związany był z Puławami, gdzie nauczał języka polskiego, historii, logiki i prowadził humanistyczne zajęcia fakultatywne.

Dopełnieniem tej aktywności była działalność oświatowa w Towarzystwie Wiedzy Powszechniej.

Uzyskawszy w 1966 roku stopień doktora nauk humanistycznych w Uniwersytecie Łódzkim, podjął wykłady z teorii literatury w I Studium Nauczycielskim w Lublinie.

W roku 1975 dr S.J. Buksiński przeprowadził się do Częstochowy i objął stanowisko dyrektora Biblioteki Głównej Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie.

Równocześnie prowadził zajęcia dydaktyczne ze studentami filologii polskiej WSP w Częstochowie.

W 1977 roku zdał egzamin państwowy, uzyskując stopień bibliotekarza dyplomowanego.

Zapisał się jako autor ok. 70 publikacji o charakterze naukowym, popularyzującym i publicystycznym. Działał także społecznie w Towarzystwie Przyjaciół Puław (członek współzałożyciel) oraz w Stowarzyszeniu Bibliotekarzy Polskich.

Za swoje zasługi i długoletnią pracę dydaktyczną i pedagogiczną został odznaczony Krzyżem Partyzanckim, Złotym Krzyżem Zasługi, Złotą Odznaką ZNP, a po przejściu na emeryturę w 1983 r. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Dr S.J. Buksiński, w latach 1975-1983 pełnił funkcję dyrektora Biblioteki Głównej WSP w Częstochowie, która powstała na bazie księgozbioru częstochowskiego Studium Nauczycielskiego oraz Studium Ekonomicznego i wymagała znacznej, wielokierunkowej rozbudowy księgozbioru naukowego.

Dyrektor S.J. Buksiński, mając ponad siedmioletnie doświadczenie także w zakresie bibliotekarstwa, swoje urzędowanie rozpoczął od organizacji podstawowych działów biblioteki.

Swoją pracę merytoryczną w bibliotece skupił na energicznym gromadzeniu zbiorów, wykorzystując ustawowy zapis o przejmowaniu darów z innych bibliotek.

Wynegocjował z władzami uczelni możliwość zakupu książek w antykwariatach i na aukcjach, co stanowiło zasadniczy krok do tworzenia naukowego księgozbioru z zakresu nauk humanistycznych, którego dyrektor S.J. Buksiński był znawcą. Pamiętając, że dyrektorowanie bibliotece rozpoczął w połowie lat 70-tych, gromadzenie książek np. poetów i pisarzy emigracyjnych, należy uznać za swoisty akt odwagi, bowiem były one objęte zakazem kupna.

Rok 1979 przyniósł konieczność przeprowadzenia księgozbioru ze zbyt już ciasnych pomieszczeń przy Armii Krajowej 13/15 do budynku dawnego akademika WSN i WSP, zwanego „Desygnatem”, przy Armii Krajowej 36 A.

W kolejnych latach dyrektor S.J. Buksiński powiększył znacznie stan osobowy biblioteki, by dostosować go do potrzeb rozwijającej się uczelni.

Był wymagającym, aczkolwiek także wyrozumiałym szefem. Jako człowiek ogromnej wiedzy dbał o odpowiednie jej spożytkowanie w pracach nad wprowadzanymi do zbiorów książkami. Nie ulega wątpliwości, że przez 8 lat pracy na stanowisku dyrektora, znacząco rozbudował księgozbiór w zakresie nauk humanistycznych, nie tylko ilościowo, ale także merytorycznie.

Dbął także o pozostałe dziedziny nauki, współpracując z pracownikami naukowo-dydaktycznymi Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego.

Joanna Grochowska

CIERPIENIE ZAMKNIĘTE W KADRZE

Ogromnym zainteresowaniem publiczności cieszył się odbywający się w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Częstochowie II Festiwal Objazdowy „Prawa Człowieka w Filmie”.

Organizatorzy: Helsińska Fundacja Praw Człowieka i Instytut Pedagogiki WSP, przygotowali projekcje aż 22 filmów. Tematyka niezwykle zróżnicowana. Obrazy poświęcone były łamaniu praw człowieka

podczas zmagania wojennych, autorzy filmów pokazali życie w kolonii karnej czy mniej znany polskiemu widzowi problem obrzezania młodych ko-

Organizatorzy imprezy (fot. M. Makowski)

Przy mikrofonie dr Edyta Widowska, obok Prodziekan Wydziału Pedagogicznego dr Danuta Marzec (fot. M. Makowski)

biet w Afryce. Chociaż, ze względu na złożoność tematów trudno znaleźć wspólny mianownik dla zaprezentowanych obrazów, to jednak w oczy rzucało się cierpienie ludzi. Mieszkańców wiosek i dużych miast rozsiadanych po wszystkich kontynentach. Potwierdza to, że pomimo wyteżonej pracy organizacji humanitarnych czy rzeszy wolontariuszy istnieją sfery życia, w których człowiek wobec zła jest bezradny.

Zaprezentowane filmy spotkały się z dużym zainteresowaniem odbiorców. Nie tylko z uwagą i prawdziwym poruszeniem malującym się na twarzach przyjmowano obrazy, ale także po projekcji słychać było ożywione komentarze. Może to być jednoznacznym zwiastunem, że adresowany przekaz dotarł do odbiorcy i wpłynął na niego.

Festiwal nie byłby możliwy bez zaangażowania dr Edyty Widawskiej pracownika Wydziału Pedagogicznego, podziękowania należą się także grupie studentów-wolontariuszy, którzy swój wolny czas zaangażowali w pracy „na zapleczu” festiwalu. Wydarzenia związane z projekcjami odbywały się również w mieście, gdzie zorganizowano imprezy towarzyszące. Szerokim echem w lokalnej prasie, radiu i telewizji reklamowano imprezę i zachęcano częstochowian do udziału w niej. Festiwal odbywał się w dniach 19–21 maja 2004 r.

Marek Makowski

SYPNĘŁO MEDALAMI

Bardzo udanie dla naszej Uczelni kończy się drugi rok XXII edycji Mistrzostw Polski Szkół Wyższych 2002/2004. Nasi sportowcy – studenci zdobyli w tegorocznych startach największą ilość medali w historii dotychczasowych udziałów w imprezach tej rangi.

Największym osiągnięciem sportowym i organizacyjnym mijającego roku akademickiego były zorganizowane przez naszą Uczelnię Mistrzostwa Polski Szkół Wyższych w Biegach Przełajowych. Ta największa w tym roku akademicka impreza sportowa zgromadziła na starcie blisko 600 biegaczy reprezentujących 73 uczelnie z całego kraju.

Wielki trud organizacyjny podjęty przez mgr Grażynę Papaj (wraz z mężem) przy współudziale Studium Wychowania Fizycznego i Sportu oraz Klubu Uczelnianego AZS przyniósł duży sukces zarówno sportowy jak i organizacyjny. Zawody rozgrywane w urokliwych plenerach zamku olsztyńskiego pod Częstochową zakończyły się zwycięstwem naszej żeńskiej reprezentacji prowadzonej przez Grażynę Papaj. W klasyfikacji generalnej wyprzedzając Uniwersytet Szczeciński i Lubelski oraz deklasując swoje rywalki w pionie uczelni pedagogicznych Akademię Bydgoską i Świętokrzyską nasze panie zdobyły złote medale mistrzostw. Najlepszą zawodniczką w naszej ekipie była Joanna Kamińska brązowa indywidualna medalistka klasyfikacji generalnej mistrzostw i złota w pionie uczelni pedagogicznych, w którym medale srebrne i brązowe zdobyły również nasze reprezentantki Mariola Konowska i Anna Struska. W złotej drużynie kobiet biegały również Mariola Koterska i Katarzyna Sobczyk. Zadowolona ze startu w tych mistrzostwach może być również męska reprezentacja naszej Uczelni, która w składzie: Krzysztof Monkiewicz, Grzegorz Poznański, Kamil Zarębski i Krzysztof Siwik wywalczyła brązowy medal w pionie uczelni pedagogicznych. Godnym zauważenia i podkreślenia jest również fakt aktywnego włączenia się po raz pierwszy przy okazji tych mistrzostw Słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku naszej Uczelni, którzy rywalizowali na specjalnie wyznaczonej trasie marszobiegu.

Z nadziejami na osiągnięcie dobrych wyników wkrótce po lekkoatletach do rywalizacji o medale wystartowali pływacy. Swoją dobrą formę zasygnalizowali jeszcze przed wyjazdem na mistrzostwa startując w corocznych zawodach o Puchar JM Rektora WSP w Pływaniu. Duże zaangażowanie w przygotowaniach i pełna mobilizacja dały nadszpodziewane dobre wyniki na pływackich Mistrzostwach Polski Uczelni Pedagogicznych i Filii Uniwersytetów w Kielcach. Prawdziwe żniwa medalowe (niespotykane w historii dotychczasowych startów) były udziałem zarówno reprezentacji kobiecej jak i męskiej. Podopieczni mgr. Jerzego Maruszczyka wrócili z Kielc z 20 medalami będąc w łącznej klasyfikacji kobiet i mężczyzn najlepszą uczelnią mistrzostw.

Najwięcej punktów i medali dla naszych barw zdobyli kolejno, wśród pań: Lidia Bieńkuńska, Aleksandra Zaremba, Monika Nowak, Joanna Gorzałka, Joanna Chłód, Izabela Sobczak, Monika Brożyna i Justyna Górka. Wśród panów: Sylwester Kowalczyk, Eryk Zyzik, Michał Mroczek, Michał Ryś, Przemysław Masio, Rafał Okniński, Michał Gęśla oraz Marek Kowalczyk. Łącznie łupem naszych reprezentantów były 4 złote medale (w tym dwie sztafety), 7 srebrnych (w tym jedna sztafeta) i 7 brązowych w klasyfikacji indywidualnej oraz dwa medale srebrne drużynowe.

Dorobek medalowy naszej Uczelni powiększyły również reprezentacje w piłce siatkowej kobiet i mężczyzn. W rozgrywanych u nas Mistrzostwach Polski Uczelni Pedagogicznych i Filii Uniwersytetów drużyna kobiet prowadzona przez mgr Jerzego Mlecza wywalczyła brązowe medale grając w składzie: Katarzyna Sobota, Sabina Chyra, Anita Feć, Kinga Malicka, Aleksandra Król, Magda Chojnacka, Kata-

rzyna Podsiedlik, Iwona Czapla, Aleksandra Wolnicka, Honorata Jabłońska, Justyna Wójcik, Anna Kamesińska. Podopieczni mgr. Jarosława Grzybowskiiego wywalczyli srebrny medal grając w składzie: Paweł Kapica, Cezary Wołoch, Przemysław Masio, Mariusz Michalczyk, Michał Dzwonnik, Przemysław Zacharko, Paweł Oratowski, Adam Krawczyk, Mateusz Cichoń, Kordian Małolepszy, Paweł Gothart, Adam Radziejowski. Jest szansa, że nasze konto medalowe może się zwiększyć jeszcze po udziale naszej reprezentacji w Mistrzostwach Polski Szkół Wyższych w Street Basket w Krakowie, które zakończą rywalizację medalową w roku akademickim 2003/2004.

W cieniu Mistrzostw Polski Szkół Wyższych w miesiącach marzec – maj organizowane i rozgrywane były przy udziale Studium Wychowania Fizycznego i Sportu zawody uczelniane i środowiskowe w takich dyscyplinach jak tenis stołowy, unihokey, futsal, street basket, pływanie, piłka siatkowa i koszykowa. Prawdziwych sportowych emocji dostarczył również finał Ligi Pracowników WSP w piłce siatkowej, który corocznie rozgrywany jest przy okazji Akademickiego Święta Sportu. Po bogatym w sportową dramaturgię pojedynku zwyciężył zespół Wydziału Pedagogicznego pokonując reprezentację Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego. Barw Wydziału Pedagogicznego bronili: dr Andrzej Margasiński, prof. dr hab. Adam Rosół, dr Andrzej Gofron, dr Jan Wojtyna, dr Leon Rak, mgr Arkadiusz Marzec, mgr Sylwester Kowalczyk, mgr Edmund Drogowski.

W najbliższym czasie będzie można dokonać kompletnego podsumowania sportowej rywalizacji mijającej edycji Mistrzostw Szkół Wyższych, w której z pewnością mamy szansę na zdobycie najlepszego z dotychczasowych miejsc w klasyfikacji na najbardziej usportowioną uczelnię w kraju.

Jerzy Maruszczyk

Od Redakcji: Na drugiej stronie okładki prezentujemy naszych zwycięzców w Mistrzostwach Polski Uczelni Pedagogicznych i Filii Uniwersytetów w pływaniu, Kielce 2004: 1. Złota sztafeta 4x50 m stylem dowolnym (J. Chład, A. Zaremba, M. Nowak, L. Bieńkuńska); 2. Srebrna sztafeta 4x50 m w stylu zmiennym (J. Gorzałka, J. Sobczak, J. Brożyna, J. Górka); 3. Puchar za drużynowe wicemistrzostwo Polski w pływaniu kobiet; 4. Reprezentacja WSP Częstochowa – najlepsza ekipa Mistrzostw; 5. Złota sztafeta 4x50 m stylem dowolnym (E. Zyzik, M. Mroczek, M. Ryś, S. Kowalczyk); 6. Puchar za drużynowe wicemistrzostwo Polski w pływaniu mężczyzn; 7. Złoty medalista 50 m stylem grzbietowym (S. Kowalczyk); 8. Złota i brązowa medalistka (L. Bieńkuńska i J. Gorzałka) w stylu dowolnym 50 m.

MŁODZI DZIENNIKARZE

Cieszymy się, że rosną następcy w naszej dziennikarskiej działalności. Nam, na pamiątkę pozostanie świadomość „kawałka dobrej roboty” (jakoś zwyczajowo używane w tym kontekście słowo „odwalenia” nie przystaje do poczucia naszego redakcyjnego zaangażowania).

Korzystając z uprawnień, jakie dają nam uzgodnienia w trakcie Spotkań Redaktorów Pism Akademickich, przytoczymy wiernie fragment pisma Politechniki Częstochowskiej *Nasza Politechnika* Nr 24 (marzec 2004) ze str. 29.

KOŁO MŁODYCH DZIENNIKARZY

„...dziennikarstwo jest opisem rzeczywistości”
prof. dr hab. Janusz Adamowski

27 października 2003 r. w Częstochowie powstało Koło Młodych Dziennikarzy (KMD), działające przy Stowarzyszeniu Dziennikarzy Polskich (SDP). W trakcie zebrania inicjującego powołano zarząd Koła. Prezesem został Paweł Gąsior, wiceprezesem Adrianna Samat, sekretarzem Łukasz Sośniak, a skarbnikiem Michał Jakubowski. W skład zarządu Koła wchodzi również Paweł Mizgalski, dziennikarz Radia FON, który pełni funkcję rzecznika prasowego.

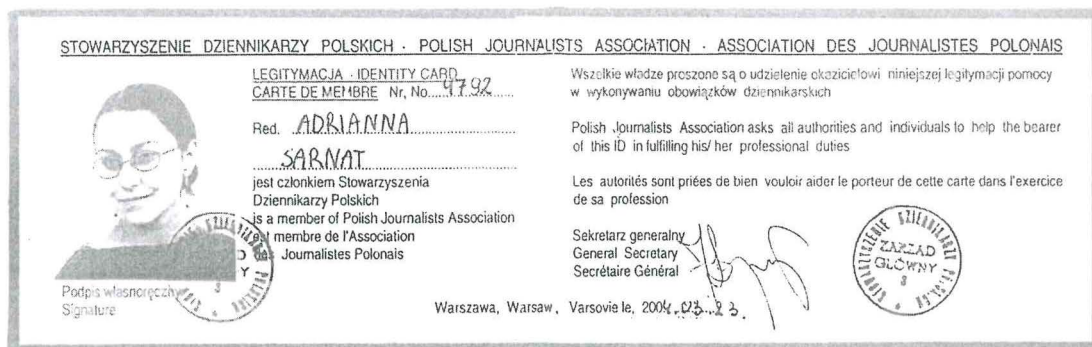
Celem Koła Młodych Dziennikarzy jest ułatwienie rozwoju zawodowego młodym adeptom sztuki dziennikarskiej. Koło zamierza realizować swój cel poprzez umożliwienie praktyk w profesjonalnej prasie, a także w stacjach radiowych i telewizyjnych. Aktualnie KMD podzielone jest na kilka sekcji. Najliczniejszą z nich jest sekcja pisarska, w której zajęciach uczestniczy ponad 20 osób. W każdej z sekcji zainteresowani znajdą coś ciekawego dla siebie. Oprócz sekcji pisarskiej w strukturach Koła działają sekcje: graficzna, marke-

tingowa oraz radiowa. Uczestnicy naszego Koła już dziś współpracują z lokalnymi mediami, m.in. z: „Gazetą Częstochowską”, Radiem FON oraz z ogólnopolskim serwisem internetowym „e-GSM.pl”. Zarząd Koła, w porozumieniu z zawodowymi dziennikarzami, organizuje różne szkolenia, seminaria i kursy. Wszystko po to, by początkujący dziennikarze mogli zdobyć niezbędną wiedzę. Niezwykle udany dla zarządu KMD był początek 2004 roku. Podczas Walnego Zebrania katowickiego oddziału Stowarzyszenia Dziennikarzy Polskich dwóch członków Koła zostało wybranych do władz wojewódzkich SDP. Paweł Gąsior został członkiem zarządu głównego, a Paweł Mizgalski jedną z trzech osób zasiadających w Komisji Członkowskiej SDP Oddział Katowice. Członkiem Koła Młodych Dziennikarzy może zostać każdy, kto wykaże chęć uczestnictwa oraz zainteresowanie i zaangażowanie dotyczące sztuki dziennikarskiej.

PAWEŁ GĄSIORSKI

Pozostaje tylko dodać, że w pięcioosobowym Zarządzie jest trójka naszych studentów: Adrianna Sarnat (studentka IV roku Pedagogiki Społecznej), Paweł Mizgalski (absolwent kierunku historia, student III roku Administracji) i Łukasz Sośniak (student II roku Filologii Polskiej, dziennikarz *Gazety Częstochowskiej*).

Cały Zarząd otrzymał legitymacje napisem „Press”.

Oby nie bali się szczerze opisywać rzeczywistości! – choć to bywa kłopotliwe – życzymy Im tego serdecznie.

DIALOG W TRUDNYCH CZASACH

Dyrekcja Instytutu Historii oraz Sekcja Religioznawcza Studenckiego Koła Naukowego zorganizowała spotkanie w dniu 18 maja br., podczas którego prof. dr hab. Eugeniusz Sakowicz wygłosił wykład pt. „Dialog chrześcijańsko-muzułmański. Utopia czy rzeczywistość”.

W encyklopedycznym skrócie przedstawimy Gościa: Prof. dr hab. Eugeniusz Sakowicz, teolog, religioznawca, leksykograf, specjalista w dziedzinie dialogu międzyreligijnego, doktor nauk teologicznych, profesor nadzwyczajny Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie i Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. Autor wielu publikacji, m.in. *Dialog Kościoła z islamem według dokumentów soborowych i posoborowych* (1963–1999), Warszawa 2000; *Czy islam jest religią terrorystów?*, Kraków 2002, oraz wielu haseł w encyklopediach i leksykonach Wydawnictwa Naukowego PWN i Encyklopedii Katolickiej KUL.

Prof. Eugeniusz Sakowicz

Prelegent interesująco przedstawił tytułowe zagadnienie w szerokim kontekście historyczno-teologicznych uwarunkowań spotkania chrześcijaństwa z islamem, pokazując na czynniki sprzyjające i utrudniające czy wręcz uniemożliwiające porozumienie. W odpowiedzi na pytania licznie zgromadzonych słuchaczy (pracowników i studentów WSP oraz osób z zewnątrz) wskazał na to, w jaki sposób w obecnej, skomplikowanej sytuacji polityczno-religijnej możliwe jest i realizuje się zbliżenie wyznawców obu wielkich systemów religijnych.

Od lewej: dr Marceł Antoniewicz, prof. Eugeniusz Sakowicz, prof. Piotr Stawiński (fot. ze zbiorów P. Stawińskiego)

PAULINA NARKIEWICZ GOŚCIEM REKTORA

Paulina Narkiewicz, wielokrotna reprezentantka kraju na międzynarodowych zawodach, była 7 kwietnia gościem Rektora. Podczas wizyty towarzyszył jej dawny trener dr Wiesław Pięta, Viceprezes Klubu AZS WSP i obecny trener Patryk Matuszewski, student I roku Pedagogiki, były mistrz Europy w grze drużynowej. Okazją do spotkania było zdobycie przez Paulinę w roku bieżącym indywidualnego mistrzostwa Polski w tenisie stołowym. Z tej okazji odebrała od JM Rektora prof. dra hab. Janusza Berdowskiego list gratulacyjny.

Trzeba stwierdzić, że barwy naszego Klubu są chyba „dobrą gwiazdą” dla Pauliny. Gdy w latach 1997-2000 studiowała Pedagogikę w WF, rok 1998 zamknęła dwoma złotymi krążkami: w grze indywidualnej i grze podwójnej. Po przerwie na kontynuowanie studiów w AWF we Wrocławiu, wróciła znów do naszej Uczelni (podjęła kolejne studia na Wychowaniu Technicznym z Informatyką) i za rozgrywki drużynowe w roku akademickim 2003/2004 znów stanęła na najwyższym podium.

Jako tegoroczna Mistrzyni Polski w grze indywidualnej zakwalifikowała się (wraz z trzema zawodniczkami i jednym zawodnikiem) do eliminacji na igrzyska olimpijskie, które odbyły się 16 maja w Innsbrucku. W swoim pierwszym pojedynku indywidualnym pokonała Francuzkę Sarę Hanffou, ale ostatecznie przegrała z wysoko notowaną w światowym rankingu tenisistek stołowych Rosjanką Galiną Mielnik. Nic to, za cztery lata na pewno będzie lepiej!

Zapytana w Redakcji o największy sukces wyznała: Jako jedyna dotąd Polka zdobyłam medal w grze indywidualnej na mistrzostwach Europy juniorów. W 1993 roku w Ljublanie zdobyłam brązowy medal.

Gratulujemy i życzymy dalszych sukcesów!

Fot. W. Pięta

DOKUMENTY

Tradycyjnie sygnalizujemy nowe obowiązujące dokumenty, a niektóre – o powszechnym zasięgu – publikujemy w całości.

Zarządzenie Wewnętrzne R0210/18/2004 Rektora Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie z dnia 13 kwietnia 2004 r. sprawie zasad finansowania wizyt cudzoziemców

Zarządzenie wewnętrzne R0210/19/2004 Rektora Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie z dnia 27.04.2004 r. w sprawie odpłatności za zajęcia dydaktyczne dla studentów Podyplomowych Studiów „Gimnastyka korekcyjno-kompensacyjna”

Zarządzenie wewnętrzne R0210/20/2004 Rektora Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie z dnia 12 maja 2004 r. w sprawie powołania Uczelnianej Komisji Rekrutacyjnej na rok akademicki 2004/2005

Zarządzenie wewnętrzne R0210/21/2004 Rektora Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie z dnia 14 maja 2004 r. w sprawie powołania Komisji Rektorskiej ds. oceny struktur organizacyjnych zatrudniających pracowników niebędących nauczycielami akademickimi

Zarządzenie wewnętrzne R0210/22/2004 Rektora Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie z dnia 14 maja 2004 r. w sprawie powołania Komisji Rektorskiej ds. oceny struktur organizacyjnych naukowych i dydaktycznych

Aneks
z dnia 11 marca 2004 r do zarządzenia wewnętrznego R014/6/87
Rektora Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie z dnia 15.07.1987 r.
w sprawie wprowadzenia „Instrukcji kancelaryjnej”

Na podstawie art. 49 ust. 2 ustawy z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 65 poz. 385 z późn. zm.), w związku ze zmianami w strukturze organizacyjnej Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie, wprowadzam następujące zmiany:

§ 1

Zmienia się treść załącznika nr 3 do ww. zarządzenia i przyjmuje jego treść w następującym brzmieniu: „Symbole jednostek organizacyjnych i administracyjnych w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Częstochowie”:

R	– Rektor
RD	– Prorektor ds. Nauczania i Wychowania
RN	– Prorektor ds. Nauki
WFH	– Wydział Filologiczno-Historyczny
WMP	– Wydział Matematyczno-Przyrodniczy
WP	– Wydział Pedagogiczny
WWA	– Wydział Wychowania Artystycznego
IFP	– Instytut Filologii Polskiej
IH	– Instytut Historii
IFO	– Instytut Filologii Obcych
IA	– Instytut Administracji
IZM	– Instytut Zarządzania i Marketingu
ICH	– Instytut Chemii i Ochrony Środowiska
IF	– Instytut Fizyki
IMI	– Instytut Matematyki i Informatyki
IET	– Instytut Edukacji Technicznej
WMP-K	– Wydziałowa Pracownia Komputerowa – Wydział Mat.-Przyr.
WMP-B	– Biblioteka Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego
IP	– Instytut Pedagogiki
IKF	– Instytut Kultury Fizycznej
IEPS	– Instytut Edukacji Przedszkolnej i Szkolnej
IFSP	– Instytut Filozofii, Socjologii i Psychologii
WP-K	– Wydziałowa Pracownia Komputerowa – Wydz. Pedagog.
WP-M	– Wydziałowa Pracownia Multimedialna – Wydz. Ped.
IM	– Instytut Muzyki
IP	– Instytut Plastyki
RR	– Biuro Rektora
RP	– Dział Spraw Pracowniczych
RB	– Sekcja BHP i Ppoż.
RW	– Samodzielne Stanowisko ds. Audytu Wewnętrznego
RK	– Samodzielne Stanowisko ds. Kontroli Wewnętrznej
RIN	– Pełnomocnik ds. Ochrony Informacji Niejawnych
RT	– Samodzielne Stanowisko ds. Obronnych
RM	– Radca Prawny
RI	– Dział Infrastruktury Informatycznej

NN	– Dział Nauki
NBG	– Biblioteka Główna
NW	– Wydawnictwo
NZ	– Dział Współpracy z Zagranicą i Integracji Europejskiej
DN	– Dział Nauczania i Spraw Studenckich
DP	– Dział Praktyk Pedagogicznych
DJO	– Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych
DWF	– Studium Wychowania Fizycznego i Sportu
RA	– Dyrektor Administracyjny
AK	– Zastępca Dyrektora Administracyjnego – Kwestor
AE	– Zastępca Dyrektora Administracyjnego ds. Ekonomicznych
AW	– Samodzielne Stanowisko ds. Technicznych
AS	– Sekretariat Dyrektora Administracyjnego
ASA	– Stołówka Akademicka
ADS-6	– Administracja Domu Studenckiego nr 6 „Skrzat”
A-DPT	– Dom Pracy Twórczej
KF	– Dział Finansowy
KK	– Dział Księgowości
KP	– Dział Płac
EZP	– Dział Zamówień Publicznych
EZT	– Dział Zaopatrzenia i Transportu
EI	– Sekcja Inwentaryzacji
EA	– Samodzielne Stanowisko ds. Archiwum
EM	– Magazyn Główny
EOD-A	– Administracja Obiektu Dydaktycznego Armii Krajowej 13/15
EOD-D	– Administracja Obiektu Dydaktycznego Bór 61
EOD-M	– Administracja Obiektu Dydaktycznego Armii Krajowej 36 a
EOD-W	– Administracja Obiektu Dydaktycznego Waszyngtona 4/8

§ 2

Aneks wchodzi w życie z dniem podpisania.

ANEKS

**z dnia 14 maja 2004 r. do zarządzenia wewnętrznego R0210/1/2004
Rektora Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie z dnia 9.01.2004 r.
w sprawie struktury organizacyjnej Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie**

Na podstawie art. 49 ust. 2 ustawy z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 65, poz. 385 z późn. zm.), w związku z § 75 ust. 1 Statutu WSP z dnia 14 czerwca 1991 r. (tj. z dnia 28 maja 1997 r.), w strukturze organizacyjnej Wyższej Szkoły Pedagogicznej, określonej w załączniku nr 2 do ww. zarządzenia wprowadza się następującą zmianę:

§ 1

1. Dział Praktyk Pedagogicznych przyjmuje nazwę: Dział Praktyk Studenckich.
2. Symbol Działu – DP pozostaje bez zmian.

§ 2

Aneks wchodzi w życie z dniem podpisania.

*Czekamy na wypowiedzi, sugestie, materiały.
Zastrzegamy sobie prawo skracania i adiustacji tekstów.
Czytelniku, opinii autorów nie należy identyfikować ze stanowiskiem Kierownictwa
Wyższej Szkoły Pedagogicznej ani poglądami Redakcji.*

Pismo *Res Academicae* wydaje Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Częstochowie za zgodą JM Rektora

Zespół Redakcyjny: Anna Pietrzyk, Janina Jędrzejewska

Skład i łamanie komputerowe: Janina Jędrzejewska

Korekta: Katarzyna Pietrzyk

Opracowanie graficzne i projekt okładki: Andrzej Kulej;
Grafika na okładce: Beata Lukas, *Co w trawie piszczy*/akwaforta
(Pracownia Specjalizacji Grafiki prof. Ryszarda Osadczego)

Druk: Zakład Poligraficzno-Introligatorski INTROPRINT w Częstochowie

Nakład: 350 egz. bezpłatnych

ISSN 1428-3107

Adres Redakcji:
ul. Waszyngtona 4/8, 42-200 Częstochowa
tel. (0-34) 3784-133
e-mail: a.pietrzyk@wsp.czyst.pl

PUNKTY DLA IFO

